

PROGRAMFÜZET ÉS ABSZTRAKTKÖTET

PROGRAM AND BOOK OF ABSTRACT

XVII. PÉCSI PÉNZÜGYI NAPOK
XVII. FINANCE DAYS IN PÉCS

**III. Pénzügy és Számvitel Nemzetközi Tudományos
Konferencia**
**III. Finance and Accounting International Scientific
Conference**

2025. június 12.

Pécs

XVII. PÉCSI PÉNZÜGYI NAPOK **XVII. FINANCE DAYS IN PÉCS**

III. Pénzügy és Számvitel Nemzetközi Tudományos Konferencia

III. Finance and Accounting International Scientific Conference

Pécs, 2025. június 12.

VÁLTOZÓ VILÁG, ALKALMAZKODÓ PÉNZÜGYEK: FENNTARTHATÓSÁG, TECHNOLÓGIA ÉS TURBULENCIA

EVOLVING ENVIRONMENT, ADAPTING FINANCE: SUSTAINABILITY, TECHNOLOGY, AND INSTABILITY

PROGRAMFÜZET ÉS ELŐADÁSKIVONATOK PROGRAM AND BOOK OF ABSTRACT

Szerkesztette / Edited by:
HORVÁTH Gábor

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
Közgazdaságtudományi Kar

XVII. PÉCSI PÉNZÜGYI NAPOK **XVII. FINANCE DAYS IN PÉCS**

III. Pénzügy és Számvitel Nemzetközi Tudományos Konferencia

**III. Finance and Accounting International Scientific
Conference**

Pécs, 2025. június 12.

Szervezők / Organizers:

**Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar Pénzügy és
Számvitel Intézet / University of Pécs Faculty of Business and
Economics Institute of Finance and Accounting**

A konferencia elnöke / Chair of the Conference:

**Dr. Csapi Vivien egyetemi docens, a PTE KTK Pénzügy és Számvitel
Intézet igazgatója / Dr. Vivien Csapi, Associate Professor, Head of
Department of the Finance and Accounting**

Felelős kiadó / Executive Publisher:

**a Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar dékánja /
University of Pécs Faculty Business and Economics**

Szerkesztette / Edited by: HORVÁTH Gábor

ISBN: 978-963-626-432-1

© PTE KTK/2025 – Minden jog fenntartva.

Tartalomjegyzék

SZERVEZOK	6
PROGRAM.....	7
PLENÁRIS ELŐADÁSOK	7
SZEKCIÓ ÜLÉSEK.....	8
PLENÁRIS ÜLÉS ÖSSZEFOGLALÓI.....	13
<i>AI IN THE CAPITAL MARKET: STOCK PRICE PREDICTIONS</i>	<i>14</i>
<i>AI-RELATED OPERATIONAL RISKS: CHALLENGES AND MANAGEMENT</i>	<i>15</i>
SZEKCIÓÜLÉSEK ELOADÁSAINAK ÖSSZEFOGLALÓI.....	17
II. SZEKCIÓ.....	18
FENNTARTHATÓSÁGI MEGFELELÉS ÉS ESG-IRÁNYELVEK.....	18
<i>THE ROLE OF ESG INDICATORS FROM THE PERSPECTIVE OF THE OWNER-MANAGER- INVESTOR</i>	<i>19</i>
A MAGYARORSZÁGON ELÉRHETŐ ESG MINŐSÍTETT BEFEKTETÉSI ALAPOK VERSENYKÉPESSÉGÉNEK VIZSGÁLATA.....	21
OMNIBUSSZAL A STARSHIP NYOMÁBAN	22
A FENNTARTHATÓSÁGI JELENTÉSTÉTELRE VONATKOZÓ EURÓPAI UNIÓS JOGSZABÁLYI HÁTTÉR ÉS A MAGYAR JOGI SZABÁLYOZÁS RÉSZLETES ELEMZÉSE.....	23
A FENNTARTHATÓSÁGI JELENTÉS KÖRFORGÁSOS GAZDASÁGRA VONATKOZÓ KÖZZÉTÉTELI KÖVETELMÉNYEI	25
FENNTARTHATÓSÁG ÉS INNOVÁCIÓ - A VÁLLALATI VERSENYKÉPESSÉG MEGHATÁROZÓ PILLÉREI.....	26
A TEJIPARI ÁGAZAT FENNTARTHATÓSÁGI MUTATÓINAK ELEMZÉSE A VISEGRÁDI NÉGYEK (V4) ORSZÁGAIBAN	27
AZ ESG-TELJESÍTMÉNY ÉS A VÁLLALATI ADÓFIZETÉSI MAGATARTÁS KAPCSOLATA: EMPIRIKUS ELEMZÉS EURÓPAI NAGYVÁLLALATOK KÖRÉBEN	28
AZ ESG-SZEMPONTÚ SZÁRMAZTATOTT TERMÉKEK SZEREPE A TŐKEPIACOK ZÖLD ÁTMENETÉBEN.....	29
III. SZEKCIÓ	30
ADATALAPÚ FORRADALOM A PÉNZÜGYEKBEN.....	30
„QVIK, BLIK, BIZUM, WERO ÉS EUROPA – ÚTKERESÉS AZ EURÓPAI FIZETÉSI RENDSZEREKBEN31 FOLYAMATAUTOMATIZÁLÁS SZÁMVITELI ÉS AUDIT TERÜLETEKEN	32
QUO VADIS? AVAGY A DIGITÁLIS FORRADALOM HATÁSA A CONTROLLING FUNKCIÓRA	33
DIGITALIZÁCIÓS KÖRKÉP A SZÁMVITEL SZAKMÁBAN	34
A DIGITALIZÁCIÓ ÉS A MESTERSÉGES INTELLIGENCIA MEGJELENÉSE A PÉNZÜGYI ÉS SZÁMVITELI SZAKMÁKBAN – AVAGY MI AZ, AMI VÁLTOZIK, ÉS MI AZ, AMI NEM.....	35
ÁRAZÁSI STRATÉGIA A MAKROSZINTŰ VÁLTOZÁSOK TÜKRÉBEN – EGY LEVELEZŐRENDSZER FEJLESZTÉSI PROJEKT TAPASZTALATAI	36
AZ IKT ESZKÖZÖK BERUHÁZÁSAINAK ELTERJEDÉSE A VÁLLALATOKNÁL AZ EURÓPAI UNIÓBAN	37
FENNTARTHATÓSÁGI JELENTÉSEK VIZSGÁLATA A SZÁLLÍTMÁNYOZÁSI CÉGEK ESETÉBEN KÖNYVVIZSGÁLÓI SZEMÜVEGEN KERESZTÜL	38

IV. SEKCIÓ	39
GLOBALIS KIHÍVÁSOK LOKÁLIS PERSPEKTÍVÁBAN	39
A DIGITALIZÁCIÓ SZEREPE A PÉNZÜGYI BEVONÓDÁSBAN	40
AZ EURÓPAI AGRÁRINTEGRÁCIÓ VIZSGÁLATA RÉSZVÉNYELEMZÉSEL	41
BEYOND INCOME: REVISITING AROPE IN LIGHT OF DIGITAL POVERTY IN THE V4	42
THE ROLE OF NOTES PERTAINING TO FINANCIAL STATEMENTS	43
AZ OROSZ-UKRÁN KONFLIKTUS GAZDASÁGI, KÖZIGAZGATÁSI, HUMANITÁRIUS HATÁSAINAK ELEMZÉSE, ÉRTÉKELÉSE	44
AZ AUTOMATIZÁLT SZÁMLAFELDOLGOZÁS HATÁSA A VÁLLALATI HATÉKONYSÁGRA – ELEMZÉS ÉS GYAKORLATI TAPASZTALATOK	46
A MAGYAR ÖNKORMÁNYZATI RENDSZER ELŐTT ÁLLÓ KIHÍVÁSOK ÉS A SZÜKSÉGES REFORMOK IRÁNYAINAK VIZSGÁLATA	47
A KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK (KKV-K) VERSENYKÉPESSÉGÉNEK ELEMZÉSE KONFIGURÁCIÓALAPÚ MEGKÖZELÍTÉSEL	49
V. SEKCIÓ	50
A DÖNTÉSHOZATAL REJTETT MOZGATÓRUGÓI: VISELKEDÉSI PÉNZÜGYEK ÚJ KORSZAKBAN	50
KILÁTÁSELMÉLET ÉS KOCKÁZATOK: A DÖNTÉSEK MÖGÖTT MEGHÚZÓDÓ TORZÍTÁSOK ÉS HEURISZTIKÁK	51
MI REJLIK A PÉNZÜGYI DÖNTÉSEK MÖGÖTT? – PÉNZÜGYI TUDATOSSÁG A SOPRONI KÖZGÁZ HALLGATÓINAK KÖRÉBEN	52
GRANGER-OKSÁGI VISZONYOK ÉS IMPULZUSVÁLASZOK A GAZDASÁGI HANGULAT ÁRNYÉKÁBAN	53
AZ INFORMÁCIÓS ASZIMMETRIA PÉNZÜGYI RAGÁLY KIALAKULÁSÁBAN JÁTSZOTT SZEREPÉNEK KÍSÉRLETI MEGKÖZELÍTÉSELBEN TÖRTÉNŐ VIZSGÁLATA	54
MENNYIRE ÉRTENEK EGYET A HOZAMOK? – AVAGY EGY CSOPORTKONSZENZUS MÉRÉSÉRE HASZNÁLT MEGKÖZELÍTÉS ALKALMAZÁSA A PÉNZÜGYI KOCKÁZAT MÉRÉSÉRE	55
EURÓPAI HÁZTARTÁSOK PORTFÓLIÓDÖNTÉSEI MAGAS INFLÁCIÓ IDEJÉN	56
VI. SEKCIÓ	57
GLOBALIS FELFORGATÓ ERŐK	57
ÁLLAMHÁZTARTÁSI FOLYAMATOK	58
A HAZAI KKV SEKTOR REZILIENCIÁJA A COVID-19-ES KRÍZIS UTÁN	59
A DIGITÁLIS ÁTALAKULÁS HATÁSA AZ ÜZLETI MODELLEK EVOLÚCIÓJÁRA ÉS A MUNKAVÁLLALÓI KÉSZSÉGEKRE	60
POLITIKAI BIZONYTALANSÁGOK A ZÖLD HIDROGÉNGAZDASÁG FEJLŐDÉSÉBEN	61
A MAGYAR ÁLLAMHÁZTARTÁS INTÉZMÉNYEI GAZDÁLKODÁSI RENDSZERÉNEK AKTUÁLIS ÁTALAKULÁSAI ÉS JÖVŐBELI KILÁTÁSAI A NEMZETKÖZI TRENDEK TÜKRÉBEN	62
STRUCTURAL CHALLENGES AND GVC POSITIONS IN FDI DEPENDENT ECONOMIES: INSIGHTS FROM THE V4 REGIONS	63

SZERVEZŐK

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

A konferencia elnöke:

Dr. Csapi Vivien egyetemi docens, a PTE KTK Pénzügy és Számvitel Intézet igazgatója

Tudományos Bizottság:

Elnök:

Dr. Csapi Vivien egyetemi docens, a PTE KTK Pénzügy és Számvitel Intézet igazgatója

Tagok:

Prof. Dr. Bélyácz Iván professor emeritus, PTE KTK Pénzügy és Számvitel Intézet

Dr. Budai Eleonóra egyetemi adjunktus, PTE KTK Pénzügy és Számvitel Intézet

Prof. Dr. Gál Zoltán egyetemi tanár, PTE KTK Pénzügy és Számvitel Intézet

Dr. Lukovszki Livia egyetemi docens, PTE KTK Pénzügy és Számvitel Intézet

Prof. Dr. Schepp Zoltán egyetemi tanár, PTE KTK Pénzügy és Számvitel Intézet

Prof. Dr. Gál Zoltán egyetemi tanár, PTE KTK Pénzügy és Számvitel Intézet

Dr. Szabó Zoltán egyetemi docens, PTE KTK Pénzügy és Számvitel Intézet

Dr. Szücs Tamás egyetemi docens, PTE KTK Pénzügy és Számvitel Intézet

Dr. Ulbert József egyetemi docens, PTE KTK Pénzügy és Számvitel Intézet

Dr. Vörös Zsófia tudományos főmunkatárs, PTE KTK

Szervező Bizottság:

Elnök:

Dr. Csapi Vivien egyetemi docens, a PTE KTK Pénzügy és Számvitel Intézet igazgatója

Tagok:

Horváth Gábor tanársegéd, PTE KTK Pénzügy és Számvitel Intézet

Dr. Posza Alexandra egyetemi adjunktus, PTE KTK Pénzügy és Számvitel Intézet

PROGRAM

PLENÁRIS ELŐADÁSOK

XVII. Pécsi Pénzügyi Napok

2025. június 12. (csütörtök)

PLENÁRIS ÜLÉS	PLENÁRIS ELŐADÁSOK & KÖNYVBEMUTATÓ Helyszín: Dr. Halasy-Nagy József Aula Levezető elnök: Dr. Herich György Link: MS TEAMS	
	12:45 – 12:55	Opening remarks Prof. Dr. Takács András (Dean, University of Pécs Faculty of Business and Economics) Associate Professor Dr. Nikolina Decman (Vice Dean, University of Zagreb Faculty of Economics and Business)
	12:55 – 13:00	Welcome Address Associate Professor Dr. Csapi Vivien (Head of the Finance and Accounting Department, University of Pécs Faculty of Business and Economics)
	13:00 – 13:10	About the Authors & the Book Full Professor Dr. Katarina Žager (University of Zagreb Faculty of Economics and Business) Assistant Professor Dr. Tóth-Pajor Ákos (University of Pécs Faculty of Business and Economics)
	13:10 – 13:20	Reviewer Reflections and Ceremonial Book Exchange Associate Professor Dr. Nikolina Decman (Vice Dean, University of Zagreb Faculty of Economics and Business)
	13:20 – 13:35 online	AI in the Capital Market: Stock Price Predictions Dr. Syed Hasan Jafar (Dean, Woxsen University School of Business, India)
	13:35 – 13:50 online	AI-related Operational Risks: Challenges and Management Dr. Juhász Péter (Corvinus University)
	13:50 – 13:55	Kávészünet

SZEKCIÓ ÜLÉSEK

2025. június 12. (csütörtök)

SZEKCIÓ ÜLÉS	II. szekció – Fenntarthatósági megfelelés és ESG-irányelvek Helyszín: B323/1 Levezető elnök: Dr. Tóth-Pajor Ákos Titkár: Gaál Adrián Link: MS TEAMS	
	13:55 – 14:15	The role of ESG indicators from the perspective of the owner-manager-investor Dr. Siklósi Ágnes, Dr. Sisa Krisztina, Dr. Simon Szilvia (BGE-PSZK)
	14:15 – 14:35 online	A Magyarországon elérhető ESG minősített befektetési alapok versenyképességének vizsgálata Vancsura László (MATE), Dr. Bareith Tibor (HUN-REN KRTK)
	14:35 – 14:55 online	Omnibusszal a Starship nyomában Fülöp Katalin (NKE-ÁNTK)
	14:55 – 15:15 online	A fenntarthatósági jelentéstételre vonatkozó európai uniós jogszabályi háttér és a magyar jogi szabályozás részletes elemzése Maklári Eszter, Dr. Fenyves Veronika (DE-GTK)
	15:15 – 15:30	Kávészünet
	15:30 – 15:50	A fenntarthatósági jelentés körforgásos gazdaságra vonatkozó közzétételi követelményei Farkas Krisztina Anikó, Dr. Tangl Anita (NJE)
	15:50 – 16:10 online	Fenntarthatóság és innováció - a vállalati versenyképesség meghatározó pillérei Tóth Márk Gyula, Dr. Böcskei Elvira (BME-GTK)
	16:10 – 16:30	A tejipari ágazat fenntarthatósági mutatóinak elemzése a Visegrádi Négyek (V4) országában Gaál Adrián (PTE-KTK)
	16:30 – 16:50	Az ESG-teljesítmény és a vállalati adófizetési magatartás kapcsolata: Empirikus elemzés európai nagyvállalatok körében Dr. Posza Alexandra, Dr. Csapi Vivien (PTE-KTK)
	16:50 – 17:10	Az ESG-szempontrú származtatott termékek szerepe a tőkepiacok zöld átmenetében Dr. Tóth-Pajor Ákos, Steiner Beatrix (PTE-KTK)

2025. június 12. (csütörtök)

SZEKCIÓ ÜLÉS	III. szekció – Adataalapú forradalom a pénzügyekben Helyszín: B323/2 Levezető elnök: Dr. Csapi Vivien Titkár: Horváth Gábor Link: MS TEAMS	
	13:55 – 14:15	„qvik, Blik, Bizum, Wero és EuroPA – útkeresés az európai fizetési rendszerekben Czímer József (Intersoft London Office)
	14:15 – 14:35	Folyamatautomatizálás számviteli és audit területen Dr. Török Martina Zsófia (BGE-PSZK)
	14:35 – 14:55 online	Quo vadis? Avagy a digitális forradalom hatása a controlling funkcióra Dr. Németh Krisztina, Eipl Máté (BGE-PSZK)
	14:55 – 15:15	Digitalizációs körkép a számvitel szakmában Dr. Kardos Barbara (BGE-PSZK)
	15:15 – 15:30	Kávészünet
	15:30 – 15:50	A digitalizáció és a mesterséges intelligencia megjelenése a pénzügyi és számviteli szakmákban – avagy mi az, ami változik, és mi az, ami nem Dr. Szóka Károly, Dr. Hoschek Mónika (SOE-LKK)
	15:50 – 16:10	Árazási stratégia a makroszintű változások tükrében – Egy levelezőrendszer fejlesztési projekt tapasztalatai Morvai Róbert (Mediaworks Hungary Zrt.)
	16:10 – 16:30	Az IKT eszközök beruházásainak elterjedése a vállalatoknál az Európai Unióban Hajnal Zsófia, Dr. Tangl Anita (NJE)
	16:30 – 16:50 online	Fenntarthatósági jelentések vizsgálata a szállítmányozási cégek esetében könyvvizsgálói szemüvegen keresztül Dragonya Gábor Zsolt (ELTE-GTK)

2025. június 12. (csütörtök)

SZEKCIÓ ÜLÉS	IV. szekció – Globális kihívások lokális perspektívában Helyszín: B316 Levezető elnök: Dr. Lukovszki Livia Titkár: Dr. Kovács Olivér Link: MS TEAMS	
	13:55 – 14:15	A digitalizáció szerepe a pénzügyi bevonódásban Kovács-Szamosi Rita (PTE-KTK)
	14:15 – 14:35	Az európai agrárintegráció vizsgálata részvényelemzéssel Varga Levente (BME)
	14:35 – 14:55	Literature review on Poverty and Inequalities with a special focus on CEE and Hungary Simon Péter Rudolf (UP-FBE / PTE-KTK)
	14:55 – 15:15	The role of notes pertaining to financial statements in auditing Dr. Sisa Krisztina Andrea, Török László, Dr. Siklósi Ágnes (BGE-PSZK)
	15:15 – 15:30	Kávészünet
	15:30 – 15:50 online	Az orosz-ukrán konfliktus gazdasági, közigazgatási, humanitárius hatásainak elemzése, értékelése Dr. Teknős László (NKE-RTK)
	15:50 – 16:10 online	Az automatizált számlafeldolgozás hatása a vállalati hatékonyságra – elemzés és gyakorlati tapasztalatok Bogdán Mihály, Dr. Popovics Péter András (DE-GTK)
	16:10 – 16:30	A magyar önkormányzati rendszer előtt álló kihívások és a szükséges reformok irányainak vizsgálata Marosi György Csongor (NKE)
	16:30 – 16:50	A kis- és középvállalkozások (kkv-k) versenyképességének elemzése konfigurációalapú megközelítéssel Dr. Márkus Gábor, Dr. Rideg András (PTE-KTK)

2025. június 12. (csütörtök)

SZEKCIÓ ÜLÉS	V. szekció – A döntéshozatal rejtett mozgatórugói: Viselkedési pénzügyek új korszakban Helyszín: B313 Levezető elnök: Dr. Vörös Zsófia Titkár: Dr. Erdős Sándor Link: MS TEAMS	
	13:55 – 14:15 online	Kilátáselmélet és kockázatok: a döntések mögött meghúzódó torzítások és heurisztikák Pelei Andrea (BME-GTK)
	14:15 – 14:35	Mi rejlik a pénzügyi döntések mögött? - pénzügyi tudatosság a soproni közgazdász hallgatóinak körében Dr. Hoschek Mónika, Dr. Szóka Károly (SOE-LKK)
	14:35 – 14:55	Granger-oksági viszonyok és impulzusválaszok a gazdasági hangulat árnyékában Dr. Várkonyi Patrik, Dr. Erb Edina, Dr. Szücs Tamás (PTE-KTK)
	15:15 – 15:30	Kávészünet
	15:30 – 15:50	Az információs aszimmetria pénzügyi ragály kialakulásában játszott szerepének kísérleti megközelítésben történő vizsgálata Dr. Erdős Sándor, Papp Tamás, Dr. Vörös Zsófia (PTE-KTK)
	15:50 – 16:10 online	Mennyire értenek egyet a hozamok? – avagy egy csoportkonszenzus mérésére használt megközelítés alkalmazása a pénzügyi kockázat mérésére Fáró Jenő, Dr. Jónás Tamás (ELTE-GTK)
	16:10 – 16:30	Európai háztartások portfóliódöntései magas infláció idején Dr. Tatay Tibor (SZIE-KGYK), Dr. Novák Zsuzsanna (BME-GTK), Galambos Bettina (BME)

2025. június 12. (csütörtök)

Workshop	WORKSHOP – Magyarországi körkép a controlling felsőoktatásról – A Menedzsment és Controlling Egyesület workshopja Helyszín: B313 Levezető elnök: Dr. Szukits Ágnes (BCE) Link: MS TEAMS	
	16:30 – 18:30 HIBRID	Bemutatkozik a PTE, BCE, BGE, BME, PE és a SE.

2025. június 12. (csütörtök)

SZEKCIÓ ÜLÉS	VI. szekció – Globális felforgató erők Helyszín: B312 Levezető elnök: Dr. Gál Zoltán Titkár: Sárícs Sarolta Link: MS TEAMS	
	13:55 – 14:15	Államháztartási folyamatok Belyó Pál (Edutus Egyetem)
	14:15 – 14:35	A hazai KKV szektor rezilienciája a COVID-19-es krízis után Kuti Mónika, Galambosné Tiszberger Mónika (PTE-KTK)
	14:35 – 14:55 online	A digitális átalakulás hatása az üzleti modellek evolúciójára és a munkavállalói készségekre Arany László, Dr. Popovics Péter András (DE-GTK)
	15:15 – 15:30	Kávészünet
	15:30 – 15:50	Politikai bizonytalanságok a zöld hidrogéngazdaság fejlődésében Sárícs Sarolta (PTE-KTK)
	15:50 – 16:10 online	A magyar államháztartás intézményei gazdálkodási rendszerének aktuális átalakulásai és jövőbeli kilátásai a nemzetközi trendek tükrében Csala Elvira (NKE), Dr. Cseh Balázs (NKE-ÁNTK)
	16:10 – 16:30	Structural challenges and GVC positions in FDI dependent economies: Insights from the V4 regions Dr. Gál Zoltán, HSIN, Bennour Mohamed (UP-FBE / PTE-KTK)

PLENÁRIS ÜLÉS ÖSSZEFOGLALÓI

ABSTRACTS OF PPLENARY SESSION

AI IN THE CAPITAL MARKET: STOCK PRICE PREDICTIONS

Dr. SYED Hasan Jafar

Woxsen University School of Business, India

AI-RELATED OPERATIONAL RISKS: CHALLENGES AND MANAGEMENT

Dr. JUHÁSZ Péter, PhD, CFA

Corvinus University of Budapest, Institute of Finance

peter.juhasz@uni-corvinus.hu

Abstract:

Artificial Intelligence (AI) is rapidly becoming integral to operations across industries and organisations, offering transformative capabilities for process automation, decision enhancement, and operational failure prediction. However, the adoption of AI also introduces significant operational risks that threaten technical reliability, legal compliance, ethical standards, and strategic objectives. Ensuring the trustworthiness and safety of AI-driven processes has thus emerged as a critical priority for organisations and regulators alike.

Recent regulatory developments underscore this urgency. The European Union's AI Act, for instance, adopts a risk-based approach that mandates robust risk management and accountability for high-impact AI applications. Such measures highlight the need for organizations to fundamentally re-examine and adapt traditional operational risk management frameworks to accommodate the unique challenges posed by AI.

A central challenge lies in integrating AI technologies with legacy systems and existing risk management processes. Compatibility issues, data silos, and the inflexibility of older infrastructures can hinder seamless deployment, resulting in increased implementation costs and technical delays. Moreover, AI systems rely on vast amounts of high-quality data, necessitating stringent data governance measures, including encryption, access controls, and regular audits, to mitigate risks such as data breaches and regulatory non-compliance.

Ethical considerations and transparency are equally critical. The complexity and "black box" nature of AI algorithms can erode stakeholder trust and complicate regulatory oversight. Addressing these concerns requires the implementation of explainable AI (XAI) techniques, which ensure that AI-driven decisions are understandable and justifiable to both internal teams and external regulators. Additionally, the risk of algorithmic bias must be managed through continuous monitoring, the use of diverse datasets, and fairness-aware machine learning approaches.

Organizational culture and workforce readiness are fundamental to successful AI adoption. Resistance to change, skill gaps, and the need for continuous learning can impede progress. To overcome these barriers, organizations must foster cross-functional collaboration, provide ongoing training, and establish transparent governance structures that promote innovation and accountability.

As AI systems evolve, they demand continuous monitoring and multidisciplinary collaboration. Effective AI risk management spans technical, compliance, and business roles, requiring robust coordination across organisational functions. In response, both organisations and policymakers are developing new frameworks for

AI governance. Industry standards such as the NIST AI Risk Management Framework offer practical guidance for identifying and mitigating AI risks while embedding trustworthiness. Meanwhile, regulations like the EU AI Act set higher standards for accountability, mandating rigorous controls, bias mitigation, and oversight throughout the AI lifecycle. Organisations are also establishing AI oversight committees, audit processes, and ethics guidelines to ensure the responsible deployment of AI.

This keynote synthesizes current research and best practices for managing AI-related operational risks. It emphasises the importance of a strategic, incremental approach, robust governance, and a steadfast commitment to ethical standards. By proactively addressing these challenges, organisations can harness the transformative power of AI while safeguarding operational resilience and stakeholder trust. The discussion concludes with actionable recommendations for integrating AI risk management into enterprise strategies, ensuring compliance with evolving regulations, and fostering a culture of responsible innovation.

Keywords: operational risk, risk management, AI-based solutions, strategy

SZEKCIÓÜLÉSEK ELŐADÁSAINAK ÖSSZEFOGLALÓI

ABSTRACTS OF PARALLEL SESSIONS

II. SEKCIÓ

FENNTARTHATÓSÁGI MEGFELELÉS ÉS ESG-IRÁNYELVEK

THE ROLE OF ESG INDICATORS FROM THE PERSPECTIVE OF THE OWNER-MANAGER-INVESTOR

Dr. SISA Krisztina

Budapest University of Economics and Business Faculty of Finance and Accountancy

sis.krisztina@uni-bge.hu

Dr. SIKLÓSI Ágnes

Budapest University of Economics and Business Faculty of Finance and Accountancy

Dr. SIMON Szilvia

Budapest University of Economics and Business Faculty of Finance and Accountancy

Abstract:

ESG indicators (Environmental, Social, Governance) are rapidly gaining importance in management decision-making. For owners, managers and prospective investors of companies, these indicators serve as an important tool not only to measure their financial performance, but also to ensure their long-term sustainability and social responsibility.

For the smooth functioning of a market economy, it is essential that participants have access to reliable and objective information regarding each other, as different stakeholders – owners, creditors, investors, suppliers and customers – require different fields of data. Information systems, which include data, related events, activities and rules, are all essential to meet these different needs.

The purpose of sustainability accounting is to collect and publish information on companies' sustainability practices in order to provide stakeholders – investors, regulators, employees and the public – with a clear and accurate picture of the companies' environmental and social impacts.

Our research, which is primarily based on secondary research, aims to examine whether traditional ESG indicators support and influence various outcomes. During the analysis of the relationship with decision-making, we consider this from the aspect of owners, managers and investors. The research was based on secondary research, through the processing of relevant legislation, scientific publications and industry analysis.

In our opinion; in addition to traditional indicators – which for the most part present environmental impacts – it is worth expanding the sustainability indicator system with indicators focused on financial aspects, which should be developed and operated as an integrated part of the corporate performance measurement system. The BSC (Balance Score Card) performance measurement system has been a suitable framework for complex performance measurement for decades. In addition to the traditional four dimensions, it is recommended to develop a separate dimension for measuring sustainability strategic goals to measure sustainability performance.

Keywords: notes, financial statements, accounting information

A MAGYARORSZÁGON ELÉRHETŐ ESG MINŐSÍTETT BEFEKTETÉSI ALAPOK VERSENYKÉPESSÉGÉNEK VIZSGÁLATA

VANCSURA László

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

vancsura.laszlo@phd.uni-mate.hu

Dr. BAREITH Tibor

HUN-REN Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont

Absztrakt:

Tanulmányunk a Magyarországon működő részvény befektetési alapokat vizsgálja a 2022-es és 2023-as években, különös tekintettel az ESG minősítések hatásaira. Az elemzéshez OLS és kvantilis regressziós módszereket alkalmaztunk, figyelembe véve a szélsőséges inflációs környezet és az állampapírok hozamának változásait. Az eredmények alapján megállapítható, hogy az ESG minősítés kevés kivételtől eltekintve negatívan befolyásolja az alapok teljesítményét, különösen igaz ez az OLS modellnél. Megfigyelhető továbbá, hogy a kvantilis regressziók esetében az 50. szint feletti tartományokban jóval nagyobb mértékben érezhető ez a negatív hatás, mivel az ESG szempontok érvényesítése átlagosan 3-10%-kal alacsonyabb hozamokat eredményezhet. A kutatásunk rámutat, hogy a fejlett és feltörekvő piacok hozamokra gyakorolt hatásai is eltérőek és az időszakok tekintetében ez fokozottan érvényesül. A fejlett piacok esetében, ahol szignifikáns eredményeket kaptunk azok alapvetően magasabb hozamszinteknél volt jellemző, azaz a legmagasabb kvantilisokban. Ezzel szemben a feltörekvő piacokra fókuszáló alapoknál ez a jelenség meglehetősen eltolódott a középső és a felsőbb szintek irányába. Következtetésként a tanulmány hangsúlyozza, hogy a befektetési alapok kezelése során az ESG szempontokat körültekintően kell figyelembe venni, mivel ezek jelentős hatással vannak a hozamokra és költségekre.

Kulcsszavak: részvényalapok, hozam, ESG, TER, orosz-ukrán konfliktus

OMNIBUSSZAL A STARSHIP NYOMÁBAN

Dr. FÜLÖP Katalin

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Államtudományi és Nemzetközi

Tanulmányok Kar

Fulop.Katalin@uni-nke.hu

Absztrakt:

A pénzügyi-számviteli szabályok, az adózási- és beszámolási rendszerek számottevő befolyással vannak az országok gazdasági teljesítményére, elősegíthetik, de gátolhatják is a gazdasági fellendülést, enyhítik az információs aszimmetriát, de gyakran torzítják a gazdasági szereplők viselkedését és indokolatlan többletköltségeket generálhatnak. Az uniós versenyképesség csökkenése nem szorul bizonyításra, a globális Kelettel és az USA-val szemben is számottevő a lemaradás. Az uniós vállalatok nem érzik a kellő szakpolitikai támogatást a versenyképességi fordulat elindításához, sőt többletterhelést tapasztalnak. Ezért generál az új ESG beszámolási rendszer is jelentős feszültségeket. Pedig a modern közgazdasági szakirodalom elég világos támpontokat ad a versenyképes adóztatás és beszámoltatás kritériumaira – tőkejövedelmek kímélése, alacsony keresleti rugalmasságú cikkek adóztatása, digitalizáció, sztenderdizálás és egyszerűsítés stb. –; ugyanakkor nyilván nem csak hatékonysági kérdések, de társadalmi, környezeti és politikai szempontok, országspecifikus jellemzők is bőséggel felmerülnek a rendszerek kialakítása és működtetése kapcsán. Az Omnibus Directive 2025. február 26-ai megjelenése ékes bizonyítéka, hogy a fenntarthatósági beszámolás meghirdetett új rendszere valóban komoly nehézségeket okoz egyes vállalatoknak és érezhető ellenállást szül a beszámoltatottak oldaláról. Eközben kialakulóban van egy új iparág, a fenntarthatósági szolgáltatások piaca, mely a beszámolási rendszer mielőbbi kiterjesztésében érdekelt és felnőtt egy fenntarthatósági kérdésekre ultraérzékeny fogyasztói és befektetői generáció is. A szerző rámutat, milyen pénzügyi, számviteli adó és beszámolási megoldásokat értékelnek kiemelkedő súllyal a versenyképességi kutatások. Bemutatja a kulcsindikátorok alakulásának középtávú trendjét az OECD országok átlagában és Magyarországon. Mindez arra szolgál, hogy a legnagyobb hatásfokú adó és beszámolási rendszerbeli faktorok kerülhessenek a gazdaságpolitika fókuszába. Számítalan átalakítás történt ugyanis az elmúlt évtizedben, melyek a versenyképesség javítását és a vállalkozásbarát jogi környezet kialakítását célozták, a nemzetközi versenyképességi rangsorokban azonban nem látszik az áttörés. Félő, hogy a CSRDDD illetve az ESG beszámolás jelenlegi szabályai ismét rontani fogják a versenyképességi helyezéseket.

Kulcsszavak: versenyképesség, bürokrácia, ESG-indikátorok

A FENNTARTHATÓSÁGI JELENTÉSTÉTELRE VONATKOZÓ EURÓPAI UNIÓS JOGSZABÁLYI HÁTTÉR ÉS A MAGYAR JOGI SZABÁLYOZÁS RÉSZLETES ELEMZÉSE

MAKLÁRI Eszter

Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar, Gazdálkodás- és
Szervezéstudományok Doktori Iskola

eszter.maklari@gmail.com

Dr. FENYVES Veronika

Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar

Absztrakt:

Napjainkban a pénzügyi szakemberek és a tőkét biztosító befektetők a vállalatértékelés során a pénzügyi teljesítmény mellett a környezetvédelmi, a társadalmi és a vállalatirányítási szempontokra is nagy hangsúlyt fektetnek. A vállalkozások fenntarthatósági jelentés készítésével és azok közzétételével segítik az érdekelteket döntéseik meghozatalában. A fenntarthatósági mutatók javítása érdekében az Európai Unió döntéshozó szervei támogatják az említett dokumentum nyilvánosságra hozását, és az ennek elkészítésére vonatkozó kötelezettségnek minél szélesebb vállalati réteg számára történő kiterjesztését. Az Európai Parlament 2022 novemberében elfogadott, a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati jelentéstételről szóló irányelve (CSRD) szerint 2025-től azon vállalatoknak, amelyekre vonatkozóan a mérlegfordulónapon a következő három kritériumból legalább kettő teljesül: 500 fő feletti foglalkoztatás, 40 millió euró feletti árbevétel, 20 millió euró feletti mérlegfőösszeg, a kötelezően elkészített fenntarthatósági jelentéseket az üzleti jelentés részeként kell bemutatniuk. 2026. január 1-től minden tőzsdén jegyzett cég fenntarthatósági jelentésteli kötelezettséggel rendelkezik (*Teveli-Gazsó – Nagy – Deme, 2023; Deloitte, 2023a*). Az utóbbi intézkedés alól csupán azok a vállalkozások képeznek kivételt, amelyekre vonatkozóan a mérlegfordulónapon az alábbi három feltétel közül legalább kettő teljesül: maximum 10 alkalmazottal, 700.000 euró értékű nettó árbevétellel, 350. 000 euró értékű mérlegfőösszeggel rendelkeznek.

Magyarországon az Országgyűlés annak érdekében, hogy támogassa az európai zöld megállapodás megvalósítását, valamint biztosítsa azt, hogy a jogi szabályozás összhangban legyen az Európai Unióban hatályban lévő fenntarthatósági keretrendszerekkel, szabványokkal és szabályozásokkal, a fenntarthatósági szempontokra is kiemelt figyelmet fordító, tudatos vállalatirányítás szabályairól megalkotta a 2024. január 1-jén hatályba lépő 2023. évi CVIII. törvényt (ESG-törvényt). A törvény a fenntartható finanszírozás és az egységes vállalati felelősségvállalás ösztönzését szolgáló rendelkezéseket, a vállalati társadalmi felelősségvállalás szabályait és azzal összefüggő egyéb törvények módosításait foglalja össze. A Magyarországon fenntarthatósági jelentés készítésére kötelezett vállalkozások körének meghatározásáról, a jelentés tartalmi követelményeiről és azok közzétételéről a 2000. C. számvitelről szóló törvény III/A. „Fenntarthatósági jelentés” című fejezete rendelkezik (2023. évi CVIII. törvény, 2000. évi C. törvény).

A törvény rendelkezései szerint Magyarországon fenntarthatósági jelentés készítésére és annak az üzleti jelentés részeként történő közzétételére kötelezett az a vállalkozó, „amelynél az üzleti évet megelőző két – egymást követő – üzleti évben a mérleg fordulónapján a következő három mutatóérték közül bármelyik kettő meghaladta az alábbi határértéket:

aa) a mérlegfőösszeg a 10 000 millió forintot,

ab) az éves nettó árbevétel a 20 000 millió forintot,

ac) az üzleti évben átlagosan foglalkoztatottak száma a 250 főt, vagy

b) amely olyan, mikrogazdálkodónak nem minősülő vállalkozó, amelynek átruházható értékpapírjait az Európai Gazdasági Térség valamely államának szabályozott piacán kereskedésre befogadták" (2000. évi C. törvény a számvitelről).

Látható, hogy a fenntarthatósági jelentéstétel készítésére kötelezett vállalatok köre a jövőben folyamatosan növekszik majd, ezért javasolt a dokumentum közzétételére vonatkozó intézkedéseknek, annak érdekeltégi felhasználásának, valamint gazdaságban betöltött szerepének alapos elemzése. Tanulmányunkat ezen célból készítettük el, amelyben a releváns európai uniós jogszabályi háttér és a magyar jogi szabályozás egyaránt részletesen elemzésre került.

Kulcsszavak: fenntarthatósági jelentéstétel, jogi szabályozás, CSRD, ESG-törvény, számviteli törvény

A FENNTARTHATÓSÁGI JELENTÉS KÖRFORGÁSOS GAZDASÁGRA VONATKOZÓ KÖZZÉTÉTELI KÖVETELMÉNYEI

FARKAS Krisztina Anikó

Neumann János Egyetem

farkas.krisztina@nje.hu

Dr. TANGL Anita

Neumann János Egyetem

Absztrakt:

A tanulmány célja a fenntarthatósági jelentésben a körforgásos gazdaságra vonatkozó közzéteendő információk összegyűjtése, rendszerbe foglalása, egyfajta analitikus nyilvántartás vezetését támogató szemléltetése, szisztematikus összefoglalása, amely a fenntarthatósági jogszabályok dinamikus változásának következményeként nem tekinthető véglegesnek és további fejlesztéseket igényelhet, kiinduló pontja lehet a körforgásos adatok nyilvántartásának.

Az európai zöld megállapodással és a Vállalati Fenntarthatósági Jelentési Irányelvvel összhangban az EU által befogadott Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok kiegészültek az európai Fenntarthatósági Standardokkal, amely alapján az érintett vállalkozások esetében a fenntarthatósági kérdésekre gyakorolt hatások megértéséhez szükséges információkat annak tükrében kell szerepeltetni, hogy a fenntarthatósági kérdések hogyan befolyásolják a vállalkozás fejlődését, teljesítményét és helyzetét. A Fenntarthatósági Standardok a környezeti stratégiára vonatkozóan a fenntarthatósággal kapcsolatos információinak előkészítési, bemutatási, valamint közzétételi követelményeit részletezik. A kutatás módszertana a közzéteendő információk szisztematikus összegyűjtése és egyfajta számviteli analitikus formátumban történő megjelenítésének egy lehetséges szemléltetése. Az erőforrás felhasználás és a körforgásos gazdaság fenntarthatósági jelentést érintő előírásait az ESRS E5 Standard részletezi. A körforgásos gazdaság olyan gazdasági rendszer, amelyben a gazdaságban használt termékek, anyagok és egyéb erőforrások értékét a lehető leghosszabb ideig fenntartják, fokozva az előállításban és a fogyasztásban való eredményes felhasználásukat, ezáltal csökkentve a felhasználás környezeti hatását, minimalizálva a hulladékot és a veszélyes anyagok kibocsátását az életciklusok minden szakaszában. Az erőforrások felhasználásával és a körforgásos gazdasággal kapcsolatos közzétételi követelmények fő pillérei az erőforrás beáramlás, erőforrás kiáramlás és a hulladék.

A tanulmány a fenntarthatósági jelentés körforgásos gazdaságra vonatkozó közzéteendő információk szemléltetésének gyakorlati hasznosíthatóságát támogatja.

Kulcsszavak: körforgásos gazdaság, fenntarthatósági jelentés

FENNTARTHATÓSÁG ÉS INNOVÁCIÓ - A VÁLLALATI VERSENYKÉPESSÉG MEGHATÁROZÓ PILLÉREI

TÓTH Márk Gyula

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Pénzügyi Tanszék

tothmarkgyula@edu.bme.hu

Dr. BÖCSKEI Elvira

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Pénzügyi Tanszék

Absztrakt:

A XXI. század egyik legnagyobb globális kihívása a fenntarthatóság, amelyben a vállalatoknak aktív szerepet kell vállalniuk. Milton Friedman részvényesi elmélete hangsúlyozta a profitmaximalizálás fontosságát, azonban a vállalatok működése ma már nem korlátozódhat kizárólag a részvényesek érdekeire. A fenntarthatóság elérése érdekében elengedhetetlen, hogy a vállalatok figyelembe vegyék az érintett felek igényeit. A vállalati stratégia ma már nem csupán a gazdasági teljesítményre összpontosíthat, hanem figyelembe kell venni a társadalmi felelősségvállalást és a környezeti hatásokat is. A jövőre vonatkozóan fontos változás, hogy a vállalatoknak a gazdasági adatok mellett a fenntarthatóság érdekében tett intézkedéseiket is nyilvánosságra kell hozniuk, az üzleti jelentésük részeként.

E folyamat során kiemelkedő jelentőségűvé vált az innováció, amely lehetőséget teremt a fenntartható működés megvalósítására. A technológiai fejlődés révén a vállalatok képesek csökkenteni környezeti lábnyomukat, növelni működési hatékonyságukat, valamint fenntartani hosszú távú versenyképességüket.

Egy ország fenntartható fejlődéséhez elengedhetetlen megismerni, hogy a fenntarthatóság különböző indikátorai mellett az innováció, mint a fejlődés alapja, miként jelenik meg, és milyen szerepet tölt be a vezető iparágakban. Tanulmányunk célja részletesen megvizsgálni, milyen mértékben járulnak hozzá Magyarország iparágai a GDP-hez, valamint feltárni ezekben az ágazatokban az innováció jelentőségét. A szakirodalmi áttekintés mellett kutatásunk során kvantitatív statisztikai elemzési módszereket alkalmaztunk a gazdasági teljesítmény, az innováció és a fenntarthatóság összefüggéseinek mélyebb megértése érdekében.

Kulcsszavak: innováció, fenntarthatóság, GDP, vállalati stratégia

A TEJIPARI ÁGAZAT FENNTARTHATÓSÁGI MUTATÓINAK ELEMZÉSE A VISEGRÁDI NÉGYEK (V4) ORSZÁGAIBAN

GAÁL Adrián

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar, Gazdálkodástani
Doktori Iskola

gaal.adrian@ktk.pte.hu

Absztrakt:

A tejipari ágazat fenntarthatósági kihívásai a Visegrádi Négyek (V4) országaiban – Lengyelország, Csehország, Szlovákia és Magyarország – egyre hangsúlyosabban jelennek meg az Európai Unió agrárpolitikai, szabályozási és klímastratégiai keretei között. E régió közös történelmi-gazdasági gyökerei és strukturális hasonlóságai egyedülálló lehetőséget teremtenek a tejfeldolgozó vállalatok ESG (Environmental, Social, Governance) teljesítményének összehasonlító elemzésére. A kutatás célja a tejfeldolgozó vállalkozások környezeti, társadalmi és vállalatirányítási (ESG) teljesítményének vizsgálata és összehasonlítása, különös tekintettel a gazdasági osztályozási rendszerek (TEÁOR'08 és TEÁOR'25 – NACE Rev.2) közötti megfeleltetési kihívásokra, valamint a fenntarthatósági indikátorok értelmezhetőségére. A vizsgálat empirikus alapját a 2016–2023 közötti időszak pénzügyi és beszámoló adatai képezik.

A kutatás hipotézise szerint az ágazati vállalkozások E komponensük mentén igazodnak a környezeti elvárásokhoz, míg az S és G dimenziók összefüggést mutatnak az értékláncban betöltött pozícióval és a vállalatmérettel. Eredményeink betekintést nyújtanak a fenntarthatósági átmenet vállalati szintű dinamikáiba, és hozzájárulnak ahhoz, hogy a tejágazat szereplői célzottan alkalmazkodjanak az EU Taxonomy és KAP 2023–2027-es időszakának kihívásaihoz. A módszertan a statisztikai harmonizáció és az ESG-értékelés gyakorlati alkalmazhatóságának határterületein is érdemi hozzájárulást kínál.

„A KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS MINISZTERIUM EKÖP-24-3-II KÓDSZÁMÚ EGYETEMI KUTATÓI ÖSZTÖNDÍJ PROGRAMJÁNAK A NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS ALAPBÓL FINANSZÍROZOTT SZAKMAI TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT.”

Kulcsszavak: tejágazat, fenntarthatóság, pénzügyi mutatók, ESG, stakeholder

AZ ESG-TELJESÍTMÉNY ÉS A VÁLLALATI ADÓFIZETÉSI MAGATARTÁS KAPCSOLATA: EMPIRIKUS ELEMZÉS EURÓPAI NAGYVÁLLALATOK KÖRÉBEN

Dr. POSZA Alexandra

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

poszaa@ktk.pte.hu

Dr. CSAPI Vivien

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

Absztrakt:

Az utóbbi években az ESG (Environmental, Social, Governance) szempontok egyre fontosabbá váltak mind a vállalati stratégiában, mind a befektetői döntéshozatalban. Az ESG-értékelések növekvő súlya mellett egyre hangsúlyosabbá válik a vállalatok társadalmi hozzájárulása is, amelynek központi eleme az adófizetés. Az agresszív adóoptimalizálási gyakorlatokat a fenntarthatósági szempontból tudatos befektetők egyre inkább negatívan értékelik, míg a transzparens, etikus adózási magatartás pozitívan befolyásolhatja a vállalati reputációt és ESG-minősítést.

Jelen kutatás célja annak empirikus vizsgálata, hogy létezik-e összefüggés a vállalatok ESG-pontszámai és tényleges adófizetési magatartásuk között. Az elemzés európai nagyvállalatok 2020 és 2023 közötti adatain alapul, és az effektív adókulcs (ETR) indikátor segítségével méri a fiskális felelősségvállalást és törekszik az ESG-minősítés értékek és ETR-mutatók közötti kapcsolat feltárására. Felvetésünk szerint a magasabb ESG-pontszámmal rendelkező vállalatok átlagosan magasabb effektív adókulccsal is jellemezhetők, amely támogatja azt az elméleti feltevést, hogy az etikus vállalatirányítás a fiskális felelősségvállalásban is tükröződik.

A kutatás hozzájárul a fenntartható vállalatirányításról szóló szakirodalomhoz, és fontos üzenetet hordoz a szabályozók, befektetők és vállalati döntéshozók számára: a jövőbeni ESG-értékelések során érdemes figyelembe venni a vállalatok adózási magatartását is, mint a társadalmi felelősségvállalás egyik indikátorát.

Kulcsszavak: ESG, effektív adókulcs, vállalati társadalmi felelősségvállalás, adótranszparencia, fenntartható vállalatirányítás

AZ ESG-SZEMPONTÚ SZÁRMAZTATOTT TERMÉKEK SZEREPE A TŐKEPIACOK ZÖLD ÁTMENETÉBEN

STEINER Beatrix

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar, Gazdálkodástani
Doktori Iskola

steiner.beatrix@ktk.pte.hu ORCID: 0009-0008-4849-531X

Dr. TÓTH-PAJOR Ákos

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

toth-pajor.akos@ktk.pte.hu ORCID: 0000-0002-1137-6658

Absztrakt:

Tanulmányunk azt vizsgálja, hogy az ESG-szempon­ tú származtatott termékek miként járulhatnak hozzá a zöld átmenethez a tőkepiacokon. A kutatás során a Scopus adatbázisát felhasználva, szisztematikus irodalomkutatás segítségével térképeztük fel a fenntartható és zöld pénzügyek elméleti struktúráit, és azonosítottuk azokat a kulcsfontosságú területeket, ahol az ESG-szempon­ tú származtatott termékek meghatározó szerepet kaphatnak. Eredményeink rámutatnak, hogy ezek az eszközök a zöld pénzügyi innováció előmozdítása, a természeti erőforrásokhoz és a megújuló energiára való átálláshoz kapcsolódó kockázatok mérséklése, valamint a zöld befektetések és a kibocsátás-kereskedelem elősegítése révén járulhatnak hozzá leginkább a zöld átmenethez. Mivel a szabályozók újraértékelik a származtatott termékek kezelésének módját a pénzügyi piaci szereplőkre vonatkozó fenntarthatósági beszámolásban, az ESG-szempon­ tú származtatott piacok jelentősége a közeljövőben tovább növekedhet.

Kulcsszavak: fenntarthatóság, fenntartható pénzügyek, zöld pénzügyek, tőkepiacok, ESG-szempon­ tú származtatott termékek

III. SEKCIÓ

ADATALAPÚ FORRADALOM A PÉNZÜGYEKBEN

„QVIK, BLIK, BIZUM, WERO ÉS EUROPA – ÚTKERESÉS AZ EURÓPAI FIZETÉSI RENDSZEREKBEN

CZÍMER József

Intersoft London Office

czimer.jozsef@intersoft.hu

Absztrakt:

2008-ban elindult az első modern azonnali fizetési rendszer Nagy-Britanniában, 2020-ban elindult a magyar rendszer 2025-ben pedig ez az átalakulási folyamat befejeződik Európában. Ez a világon összesen mintegy nyolcvan rendszert jelent.

Hogyan lehet ezeket a nagy beruházást követelő rendszereket hatékonyra is tenni? Van-e megfelelő technológiai megoldás a hétköznapi helyzetekben történő azonnali fizetésre?

Az erre létrejött európai szolgáltatási rendszerek, Qvik, Blik, Bizum, Wero, és a többiek rövid áttekintésével vizsgálom a technológiai és az üzleti lehetőségeket és azt, hogy megvalósítható-e az európai határokon átnyúló fizetési rendszer?

Kulcsszavak: azonnali fizetés, fizetési helyzetek, EAM, QR-kód, NFC, deeplink, TIPS, határon átnyúló fizetések

FOLYAMATAUTOMATIZÁLÁS SZÁMVITELI ÉS AUDIT TERÜLETEKEN

Dr. TÖRÖK Martina Zsófia

Budapesti Gazdaságtudományi Egyetem Pénzügyi és Számviteli Kar
Számvitel Tanszék

torok.martinazsofia@uni-bge.hu

Absztrakt:

Napjainkban a gyors fejlődésnek és terjedésnek induló digitalizációs és automatizáló folyamatok jelentős hatást gyakorolnak a számviteli szakmára. Az üzleti és gazdasági életben megjelenő új folyamatok, megoldások gyorsítják, illetve megkönnyítik az adatfeldolgozás folyamatát, másrészt a digitalizáció a számvitel, kontrolling és könyvvizsgálat teljes folyamatára is hatást gyakorol.

A számviteli és kontrolling folyamatok digitalizációja hatékonyabbá teszi az adatfeldolgozást, javítja az adatkezelést, gyorsabbá és átláthatóbbá teszi a döntéshozatali folyamatokat, és hozzájárul a hatékonyabb költség- és teljesítménymenedzsmenthez. A digitalizáció hatására a könyvvizsgálat a jövőre nézve pozitívan alakítható: a csalások száma, azok feltárásnak eredményessége, a kockázatok értékelése és felmérése, a könyvvizsgálat tervezése során végzett kockázatelemzés, valamint a tesztelendő sokaságon belül a kockázatos elemek azonosítása. Elmondható, hogy az informatikai megoldások lehetővé teszik több millió könyvelési adat egyidejű elemzését, grafikai megjelenítését. Ezeken túl a fizikai és szellemi munkavégzés folyamatainak automatizálása hatással van az értékteremtésre, valamint az emberi erőforrás gazdálkodás kérdéseire is.

Kutatásomban azt vizsgálom, hogy hogyan hatott a digitalizáció a gazdasági élet számviteli területeire, illetve hol tartunk jelenleg ebben a folyamatban. Szakirodalmi kutatás segítségével vizsgálom a digitalizációs helyzetképet a magyar vállalatok körében, beleértve a munkaerőhiánnyal kapcsolatos kérdéseket, a megjelenő új működési területeket és azt, hogy milyen hatást gyakorol a digitalizáció a piaci szereplők versenyképességére.

Kulcsszavak: digitalizáció, folyamatautomatizálás, számvitel, kontrolling, könyvvizsgálat

QUO VADIS? AVAGY A DIGITÁLIS FORRADALOM HATÁSA A CONTROLLING FUNKCIÓRA

Dr. NÉMETH Krisztina

Budapesti Gazdaságtudományi Egyetem Pénzügyi és Számviteli Kar
nemeth.krisztina2@uni-bge.hu

EIPL Máté

Budapesti Gazdaságtudományi Egyetem Pénzügyi és Számviteli Kar

Absztrakt:

A piaci környezetet folyamatosan növekvő komplexitás, dinamizmus jellemzi. Az információs technológia (IT) gyors fejlődése a változások egyik fő mozgatórugója. Az internetnek és a kapcsolódó technológiáknak köszönhetően a világ egyre inkább összekapcsolódik (Nixon 2015, 2. o.). A digitális változás következtében zajló transzformációban a controlling kétféle módon vesz részt: egyrészt támogatja és végig kíséri az egész vállalatot a digitális változás során a digitalizáció vezérlésén keresztül, illetve kontrollrendszereket biztosít a digitalizáció értékteremtésben betöltött szerepének mérésére. A controllerek eszerint üzleti tanácsadóként képesek segíteni a vállalat digitális átalakítását. Ha a controlling digitalizációjáról van szó, akkor magának a controllingnak is szembe kell néznie az új kihívásokkal, ki kell használnia a digitalizáció lehetőségeit, és a szabványosítás és automatizálás révén hatékonyabbá kell válnia olyan technológiák mentént, mint az integrált ERP-rendszerek, felhőalkalmazások, Big Data elemzési, mesterséges intelligencia és üzleti intelligencia-rendszerek (Bhimani és Willcocks 2014, 470. o.; Strauss et al. 2014, 1. o.).

Jelen tanulmány azon túl, hogy áttekinti a controlling digitalizációjával kapcsolatos hazai és európai kutatási előzményeket, ismertetni annak a közép- és nagyvállalatokra kiterjedő kérdőíves felmérésnek (N=166) a legfontosabb eredményeit, mely kiterjed

- a MI alkalmazási területeire, az alkalmazással kapcsolatos aggályokra és az MI-ben rejlő potenciálokra;
- a controlling munka során az elmúlt üzleti évben végrehajtott fejlesztési irányokra;
- a digitális stratégiával kapcsolatos vállalati attitűd ismertetésére;
- a digitalizáció hatásának nyomon követésével kapcsolatos vállalati gyakorlatra.

Kulcsszavak: mesterséges intelligencia, döntéstámogatás, controlling

DIGITALIZÁCIÓS KÖRKÉP A SZÁMVITEL SZAKMÁBAN

Dr. KARDOS Barbara

Budapesti Gazdaságtudományi Egyetem Pénzügyi és Számviteli Kar

kardos.barbara@uni-bge.hu

Absztrakt:

A kutatás célja, hogy bemutassa a digitális megoldások hatását a számvitel területén Magyarországon, különös figyelmet fordítva az új technológiák alkalmazására és azok gyakorlati előnyeire. A kutatás arra összpontosít, hogyan változtatják meg a digitális eszközök a számviteli folyamatokat, és milyen hatással vannak a szakma jövőjére.

A kutatás módszertana kvalitatív elemzésre épít, amely során a legfrissebb digitális eszközök és rendszerek – például ERP rendszerek, mesterséges intelligencia, valamint felhőalapú dokumentumkezelési megoldások – alkalmazását vizsgáltuk. A kutatás során piaci adatokat, szakirodalmat és kérdőíves lekérdezést is felhasználtunk, hogy részletes képet kapjunk a digitális megoldások elterjedtségéről és azok hatásairól a magyar számviteli piacon.

A kutatás eredményei azt mutatják, hogy a digitális megoldások jelentősen növelik a számviteli folyamatok hatékonyságát, csökkentve a manuális munkát és az emberi hibák lehetőségét. Az automatizált rendszerek és a valós idejű adatfeldolgozás lehetőségei gyorsabb reagálást biztosítanak a jogszabályi változásokra, valamint a pénzügyi és adózási feladatok egyszerűsítésére is hozzájárulnak. A digitalizált dokumentumkezelés pedig növeli a transzparenciát és megkönnyíti az adatok tárolását.

A kutatás következtetései szerint a digitális eszközök bevezetése a számvitelben nemcsak az egyes vállalkozások működésére van kedvező hatással, hanem a szakma egészének fejlődésére is. A folyamatos technológiai fejlődés azonban új kihívásokat is hoz, különösen az adatbiztonság és az infrastruktúra területén, amelyekre figyelmet kell fordítani a sikeres alkalmazás érdekében.

Kulcsszavak: fenntarthatóság, tudatosság, kis- és középvállalkozások, strukturális regressziós modellek

A DIGITALIZÁCIÓ ÉS A MESTERSÉGES INTELLIGENCIA MEGJELENÉSE A PÉNZÜGYI ÉS SZÁMVITELI SZAKMÁKBAN – AVAGY MI AZ, AMI VÁLTOZIK, ÉS MI AZ, AMI NEM

Dr. SZÓKA Károly

Soproni Egyetem Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar

szoka.karoly@uni-sopron.hu

Dr. HOSCHEK Mónika

Soproni Egyetem Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar

Absztrakt:

A digitalizáció, az ehhez szorosan kapcsolódó automatizáció és a Mesterséges Intelligencia használata jövőnk egyik fő irányzata. Nap, mint nap találkozunk olyan eszközökkel és megoldásokkal, melyek ezek használatán alapulnak. A digitalizáció a pénzügyi, számviteli szakmát is átalakítja azáltal, hogy rutinszerűvé teszi a feladatok automatizálását, az adatelemzést, a prediktív tervezést, a döntéshozatal támogatását, növelve az elvégzett munka hatékonyságát. Minden előnye mellett azonban olyan kihívásokat is jelent, mint a biztonság és az adatvédelem, valamint a szabályozási kérdések és a technológiai kockázatok. Jelen tanulmány célja a digitalizációs eszközök és hatások megjelenésének elemzése a pénzügyi és számviteli szakmában a szakirodalom szisztematikus áttekintése alapján, kiegészítve a 2024-es kvalitatív kutatás eredményeivel. A szakirodalom és a kutatók véleménye alapján megállapítható, hogy a Mesterséges Intelligencia nagyban javítja a prediktív elemzést a modell pontosságának növelésével, továbbá a gépi tanulási algoritmusok észlelhetik a pénzügyi tranzakciók szabálytalanságait, így jelezhetik a potenciális kockázatokat. Ezen túlmenően a természetes nyelvi feldolgozási algoritmusok lehetővé teszik a szervezetek számára, hogy strukturálatlan adatforrásokból nyerjenek ki releváns információkat. A pénzügyi-számviteli szakma nyitottan, ám szkeptikusan áll a digitalizáció és főleg a Mesterséges Intelligencia által okozott változások előtt. Végül az egy fontos megállapítás, hogy a jövőben a pénzügyi és számviteli szakembereknek (is) folyamatosan fejleszteniük kell technológiai ismereteiket, hogy hatékonyan tudják használni ezen eszközöket munkájuk során.

Kulcsszavak: prediktív elemzés, előrejelzések, digitalizáció, Mesterséges Intelligencia, technológiai változások

ÁRAZÁSI STRATÉGIA A MAKROSZINTŰ VÁLTOZÁSOK TÜKRÉBEN – EGY LEVELEZŐRENDSZER FEJLESZTÉSI PROJEKT TAPASZTALATAI

Dr. MORVAI Róbert

Mediaworks Hungary Zrt.

robert.morvai@mediaworks.hu

Absztrakt:

A tanulmány egy konkrét projekt keretében lezajlott levelező program fejlesztésének fontosabb tapasztalatait mutatja be. A fejlesztés fontos szempontja volt, hogy a hazai igényekre szabva készüljön el, figyelembe véve a support szolgáltatásokat, az árazási stratégiát és az adatok tárolását. Jelen tanulmány különös hangsúlyt fektet az elkészített szoftver árazási stratégiájára, annak sajátosságaira és felmerülő nehézségeire.

A szoftverfejlesztés folyamata több évet ölelt fel, amely időszak alatt számos makrogazdasági változás (COVID-19, digitalizáció iránti igény drasztikus erősödése, ami az adatbiztonsági kérdéseket a legfontosabbak közé emelte) zajlott le, amelyek alapjaiban érintették a szoftver üzleti koncepcióját és pénzügyi kérdéseit. Mindezek következtében három, az alapkoncepciót érintő változást kellett eszközölni, amelyek az árazási stratégia újragondolását követelték meg: a) a felhőalapú rendszer helyett on-premise megoldásra kellett áttérni, b) a célpiacot módosítani kellett; a kis- és középvállalkozások helyett a közép- és nagyvállalatok kerültek célkeresztbe, c) egyénre szabott, komplex szolgáltatásokat tartalmazó levelezőrendszer koncepciójával egy, a médiavállalatokra specializálódott konstrukció került kialakításra.

A tanulmány röviden bemutatja a vállalati levelezőrendszerek „evolúcióját”, fontosabb jellemzőiket, valamint ismerteti a fejlesztést megelőző piackutatás eredményeit, az ennek eredményére alapuló piaci szegmentációt, valamint az egyes szegmensekhez definiált célokat, kínált szolgáltatásokat és árképzési módszertant. Részletesen ismerteti azt, hogy a makroszintű változásokra történő reakció folyamán hogyan és milyen szempontok mentén kellett az árazási stratégiát megváltoztatni, annak érdekében, hogy a tervezett profitabilitás ne sérüljön.

A tanulmány röviden kitér a további fejlesztési lehetőségekre, a lefejlesztett vállalati levelezőrendszer jövőbeli kihívásaira és azok pénzügyi aspektusaira.

Kulcsszavak: levelezőrendszer, árazási stratégia, makrogazdasági változások, szoftverfejlesztés

AZ IKT ESZKÖZÖK BERUHÁZÁSAINAK ELTERJEDÉSE A VÁLLALATOKNÁL AZ EURÓPAI UNIÓBAN

HAJNAL Zsófia

Neumann János Egyetem

hajnalzsofia121@gmail.com

Dr. TANGL Anita

Neumann János Egyetem

Absztrakt:

A legtöbb vállalat számára egyre inkább előtérbe kerül a fenntarthatóság, a környezetvédelem, és az ezzel együtt járó innovációs kutatási és fejlesztési kérdések egyaránt. Ez a kérdéskör nem függ vállalati tevékenységtől, vagy mérettől, valamennyi gazdasági ágazatot érint. Az modernizáció területén az elmúlt években számos ország nagy előrelépést tett, köztük Magyarország is. Az innováció pontos definiálása az idő előre haladtával folyamatosan változhat. Annak érdekében, hogy egy cég hosszútávon versenyképes maradjon hangsúlyt kell fektetnie a különböző fejlesztésekre, és beruházásokra. Sok vállalatnál azonban erre nem tudnak megfelelő forrást biztosítani, illetve sokszor vállalatokon belül csak finanszírozási átcsoportosítással van lehetőség a fejlesztésekre.

Nagy mértékben szerepet játszik, hogy egy vállalat milyen jellegű és milyen méretű beruházást szeretne eszközölni. Napjainkban az IKT eszközök használata egyre nagyobb mértékben terjednek el, amelynek digitalizációs és fenntarthatósági hatása is van. A kutatásom fő célja, hogy megvizsgálja, hogy az Európai Unióban a vállalatoknál milyen mértékben van jelen az IKT eszközök használata, és a milyen magas a vállalatok digitális érettségi szintjük. Ennek tükrében vannak-e kiemelkedő országok, ha igen akkor azon országok miként tudták ezt elérni. Továbbá bemutatom, hogy mely országokban jelentősebb az elmaradás.

A kutatásom során a következtetéseimet elsősorban publikált szakirodalmak, valamint statisztikai kimutatások, jelentések alapozták meg.

Kulcsszavak: IKT eszközök, számviteli digitalizáció

FENNTARTHATÓSÁGI JELENTÉSEK VIZSGÁLATA A SZÁLLÍTMÁNYOZÁSI CÉGEK ESETÉBEN KÖNYVVIZSGÁLÓI SZEMÜVEGEN KERESZTÜL

DRAGONIA Gábor Zsolt

Eötvös Loránd Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kar

dragonia.gabor@gtk.elte.hu

Absztrakt:

A Vállalati Fenntarthatósági Jelentéstételi Irányelv (CSRD) jelentős változást hozott a nem-pénzügyi jelentések terén. Az új szabályozás implementálásra került a hazai szabályozásba, melynek köszönhetően a könyvvizsgáló szakemberek munkája kibővült a fenntarthatósági jelentések auditálásával. Az audit során meg kell vizsgálni, hogy a jelentés az Európai Fenntarthatósági Jelentéstételi Szabványok (ESRS) alapján készült-e, vagy sem. Az ESRS-ek és a már használatos standardok, mint például a Globális Jelentéstételi Kezdeményezés (GRI) standardok között vannak átfedések, amelyeket elfogad a CSRD.

A közúti fuvarozás jelentős mennyiségű üvegházhatású gázokat kibocsátó tevékenység közé sorolható, de olcsóbb szállítási módnak tekinthető az alternatíváihoz képest.

Jelen kutatás célja megvizsgálni három szállítmányozással foglalkozó cég 2022-es és 2023-as ESG beszámolóját tartalomelemzési módszertannal annak érdekében, hogy a GRI és a CSRD követelménye közötti azonosságokra fény derüljön, valamint további cél a könyvvizsgáló által alkalmazható nemzetközi standardok elemzése.

A kutatás eredményeképpen megállapítható, hogy az ISSA 5000 standard lesz releváns a könyvvizsgáló szakemberek számára ezen auditok elvégzésére. A greenwashing jelenséget, mint csalást a szakemberek számára ki kell tudniuk szűrni, amihez új módszertanok szükségesek vélhetően. Elmondható az is, hogy a három cég beszámolójának minősége jelentősen javult, ami a GRI-ok használatából ered, így a GRI és CSRD között nagy átfedés tapasztalható.

Kulcsszavak: fenntarthatósági jelentés, CSRD, könyvvizsgálat, standardok, szállítmányozás, kettős lényegesség

IV. SZEKCIÓ

GLOBALIS KIHÍVÁSOK LOKÁLIS PERSPEKTÍVÁBAN

A DIGITALIZÁCIÓ SZEREPE A PÉNZÜGYI BEVONÓDÁSBAN

KOVÁCS-SZAMOSI Rita

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar, Regionális Politika és Gazdaságtan Doktori Iskola

kovacs-szamosi.rita@ktk.pte.hu

Absztrakt:

Tanulmányom célja, hogy a Kovács (2020) által felvetett elméletet ökonometriai módszerrel teszteljem. Az elmélet szerint az internethez való hozzáférés hozzájárul a pénzügyi kirekesztődés csökkenéséhez, azáltal, hogy az online elérhető szolgáltatások képesek ellensúlyozni a zsugorodó fiókhálózatok által keletkezett űrt a pénzügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférésben. Ezt az elméletet egészítem ki az internethez való hozzáférés mellett a mobiltelefonnal rendelkezés és az online kereskedelem használatának hatásaival. A felállított térökonometriai modell alapján kijelenthetjük, hogy van térbeli kapcsolat az egymáshoz közel elhelyezkedő országok között mind a bankszámlával való rendelkezés, mind pedig az internethez való hozzáférés és a mobiltelefon használat szempontjából. Emellett azt is kijelenthetjük, hogy az internethez való hozzáférés emelkedése és az okostelefonok elterjedése szignifikánsan hozzájárul a bankszámlával való rendelkezéshez, ezáltal a szegénység felszámolásához, a társadalmi kirekesztés csökkentéséhez, valamint tovagyrűző hatásként a gazdaság növekedéséhez.

Kulcsszavak: pénzügyi bevonódás, pénzügyi kirekesztődés, digitális pénzügyek, fintech, bankszámla, internet, térökonometria

AZ EURÓPAI AGRÁRINTEGRÁCIÓ VIZSGÁLATA RÉSZVÉNYELEMZÉSEL

VARGA Levente

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

vargalev26@gmail.com

Absztrakt:

A mezőgazdasági termelés folyamatos biztosítása minden időben kulcsfontosságú, hiszen ez az ágazat látja el az élelmiszeripart alapanyagokkal. Ebből adódóan az agrárium gazdasági és politikai szempontból egyaránt meghatározó jelentőségű. Nem véletlen, hogy a 2004-es EU-s bővítést megelőző tárgyalások egyik központi kérdése is az új tagországok mezőgazdaságának integrációja volt. De vajon mennyire bizonyultak sikeresnek ezek a törekvések? Jelen tanulmány ezt a kérdést vizsgálja. Kutatásunkban az integráció sikerességének vagy kudarcának validálására fókuszálunk, élelmiszer-előállító nagyvállalatok részvénytulajdonosainak elemzésével. Feltételezésünk szerint, ha a felzárkózás végbement, annak hatása a részvénytőzsdén is jelentkezett, így a csatlakozást követően a két blokkban működő, tőzsdén jegyzett agrárcégek részvényhozamainak együttlérése erősödött. Ennek ellenőrzésére Chow-tesztet alkalmazunk.

Kimutattuk, hogy bár a csatlakozás nyomán tapasztalható strukturális változás, az elemzésbe bevont mezőgazdasági vállalatok részvényhozamai között továbbra is szignifikáns eltérés figyelhető meg attól függően, hogy az Európai Unió „rég” vagy „új” tagállamában végzik tevékenységüket.

Kulcsszavak: mezőgazdaság, integráció, strukturális törés, EU csatlakozás

BEYOND INCOME: REVISITING AROPE IN LIGHT OF DIGITAL POVERTY IN THE V4

SIMON Péter Rudolf

University of Pécs Faculty of Business and Economics

simon.peter@ktk.pte.hu

Abstract:

This study re-examines the concept of poverty in light of the digital transition, using the Visegrád Four countries as a regional case. Anchored in Amartya Sen's capability approach, the analysis argues that income-based and even multidimensional indices like AROPE remain incomplete without accounting for digital access and usage. By correlating 2024 NUTS2-level data on regular internet use and poverty risk, the research identifies a significant inverse relationship, particularly in rural and post-industrial regions. These findings suggest that digital deprivation is a structural, rather than incidental, dimension of exclusion. The paper calls for a conceptual expansion of poverty frameworks to reflect the socio-spatial realities of the digital age and highlights the urgent need for territorialized, inclusive policy responses.

Keywords: Multidimensional poverty; Digital exclusion (ICT poverty); Digital divide; AROPE; NUTS2 regional inequality; Visegrád (V4) countries; Territorial development

THE ROLE OF NOTES PERTAINING TO FINANCIAL STATEMENTS

Dr. SISA Krisztina Andrea

Budapest University of Economics and Business Faculty of Finance and Accountancy

sis.krisztina@uni-bge.hu

TÖRÖK László

Budapest University of Economics and Business Faculty of Finance and Accountancy

Dr. SIKLÓSI Ágnes

Budapest University of Economics and Business Faculty of Finance and Accountancy

Abstract:

Information is knowledge, knowledge is power! An essential condition for a properly functioning market economy is that the market participants have objective information at the right time, in the correct quantity and of the highest quality as the basis for their decisions. Accounting is one of those service activities that creates a bridge between economic transactions and those who require this information. Accounting presents all economic decisions that can be obtained by recording them and by processing this information and which business owners communicate to external information users through their published reports. The primary source of accounting information for market participants is the annual report, which represents the financial and profitability position of the organizations conducting business. According to the universally accepted approach, the supplementary notes are a textual explanation of the numerical data of the balance sheet and income statement, beyond this, there should also be a multitude of additional information that ensures the creation of a reliable and true picture of the business entity and the circumstances of its management, meeting criteria such as continuity, clarity, completeness and consistency set out in basic accounting principles. This literature review is a starting point for a comprehensive research within the framework of which we intend to examine the "usefulness" of the notes to the financial statements. Our goal is to uncover additional information whose inclusion in the notes could increase its value and usability. The aim of this study is to explore the role and the importance of the notes in regard to the financial statements, presenting the framework which is in force in Hungary and the domestic research results of recent years, therefore facilitating the development of a comprehensive and current picture of the role of the notes to the financial statements, its legal regulation and its intended effect.

Keywords: notes, financial statements, accounting information

AZ OROSZ-UKRÁN KONFLIKTUS GAZDASÁGI, KÖZIGAZGATÁSI, HUMANITÁRIUS HATÁSAINAK ELEMZÉSE, ÉRTÉKELÉSE

Dr. TEKNŐS László

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar
Katasztrófavédelmi Intézet
teknos.laszlo@gmail.com

Absztrakt:

Jelen előadás célja az orosz-ukrán konfliktus gazdasági, közigazgatási és humanitárius dimenzióinak komplex elemzése az Európai Unióra, de kiemelten Magyarországra vonatkoztatva, a következők szerint:

(1) gazdasági hatások, különös figyelmet fordítva a pénzügyi piacok volatilitására, az inflációs nyomás növekedésére, valamint az import- és exportorientált gazdaságok ellátási láncainak zavaraira. Célja, hogy bemutassa a szankciósrendszerek piaci következményeit, a munkanélküliségre, turizmusra, mezőgazdaságra, energiabiztonságra (energiaárakra, energiapiacra, ellátási láncra), fiskális (költségvetési) és monetáris politikára gyakorolt hatásokat.

(2) közigazgatást érintő következmények értékelését, a hatásokból adódó igazgatási pluszfeladatok költségvonzatait és az adminisztratív kapacitások átszervezésének mozzanatait és fejlesztési lehetőségeit.

(3) humanitárius válság főbb mérföldköveinek elemzését, a menekültáradattal kapcsolatos társadalmi-gazdasági hatásokat, a közszolgáltatásokra gyakorolt terheket és a munkaerőpiacon bekövetkező szerkezeti változásokat. Az előadás külön kitér a humanitárius válság GDP-re és költségvetésre gyakorolt hatásainak elemzésére is.

A szerző kiemelt figyelmet fordít Magyarország gazdaságára gyakorolt hatások elemzésére, a kereskedelmi, pénzügyi (kamatok, hitelezés, beruházás), országkockázati (forintárfolyam, hozamok), egyéb ágazatok termelési-ellátási láncbéli jellemzésére, az alkalmazott fiskális és monetáris politikai lehetőségek értékelésére, a szolidaritási tevékenység általános jellemzőire, annak gazdasági kapcsolódási pontjainak vizsgálatára, a magyar kormány által nyújtott segítségnyújtás bemutatására és a segélyprogramok ismertetésére, a Magyar Nemzeti Bank intézkedéseire, a magyar közgazdászok diskurzusaira, javasolt intézkedéscsomagok (köz)igazgatási, gazdasági, társadalmi szempontú elemzésére. Az Európai Unió honlapján található infografikai ábrák és a feltüntetett adatok elemzése mellett, az Európai Központi Bank és a Magyar Nemzeti Bank jelentéseit, az Európai Unió különböző szerveinek és a magyar kormányhoz kapcsolódó nyilatkozatait, jogi intézkedéseit, dokumentumait, gazdasági kutatóműhelyek kutatási eredményeit, nemzetközi és magyar irodalmakat vizsgál meg, elemez és értékeli ki a szerző.

„A KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS MINISZTERIUM EKÖP-24-2-165 KÓDSZÁMÚ EGYETEMI KUTATÓI ÖSZTÖNDÍJ PROGRAMJÁNAK A NEMZETI KUTATÁSI,

FEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS ALAPBÓL FINANSZÍROZOTT SZAKMAI
TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT."

Kulcsszavak: orosz-ukrán fegyveres konfliktus, közigazgatás, gazdaság, humanitárius válság, fiskális és monetáris politika, Európai Unió, Magyarország

AZ AUTOMATIZÁLT SZÁMLAFELDOLGOZÁS HATÁSA A VÁLLALATI HATÉKONYSÁGRA – ELEMZÉS ÉS GYAKORLATI TAPASZTALATOK

BOGDÁN Mihály

Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar

bogdan.mihaly@econ.unideb.hu

Dr. POPOVICS Péter András

Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar

Absztrakt:

A gazdasági és tudományos világ várakozásai szerint a digitalizáció lesz az üzleti teljesítmény javításának legfőbb forrása (Losonci et al., 2023). Az elmúlt években a vállalatok egyre inkább a digitalizációra támaszkodnak működésük racionalizálására és hatékonyságuk javítása érdekében. A vállalatok vezetői, döntéshozói folyamatosan keresik azokat a gyakorlatokat, amelyek segítségükre lehetnek a folyamatok fejlesztése, optimalizálása érdekében. Az egyik ilyen kritikus terület a manuális feladatok automatizálása, azon belül is a számlafeldolgozás folyamata, amely rendkívül időigényes és magas a hiba előfordulásának az esélye. Ma már számos megoldás elérhető a vállalatok számára, mint például az optikai karakterfelismerés (OCR), a robotikus folyamatautomatizálás (RPA) vagy éppen a mesterséges intelligencia alapú technológiák. Utóbbira támaszkodik az általunk vizsgált automatizált számlafeldolgozó eszköz is. A tanulmány célja, hogy analizálja az automatizált számlafeldolgozás alkalmazásának hatását egy kelet-magyarországi mérőműszer gyártással foglalkozó cég vállalati hatékonyságára. A vizsgálatunk során összehasonlítjuk a bevezetés előtti és az azóta eltelt időszak fő mutatószámait annak érdekében, hogy feltárjuk használatának eredményét.

Kulcsszavak: digitalizáció, jó gyakorlatok, digitális jó gyakorlatok, digitális transzformáció, hatékonyság

A MAGYAR ÖNKORMÁNYZATI RENDSZER ELŐTT ÁLLÓ KIHÍVÁSOK ÉS A SZÜKSÉGES REFORMOK IRÁNYAINAK VIZSGÁLATA

MAROSI György Csongor

Nemzeti Közszerológati Egyetem Közigazgatás-tudományi Doktori Iskola

marosi.gyorgy.csongor@gmail.com

Absztrakt:

A kutatás célja a magyar önkormányzati rendszer előtt álló kihívások és a szükséges reformok irányainak vizsgálata. Az önkormányzatok kulcsszerepet töltenek be a helyi közszolgáltatások biztosításában, a településfejlesztésben és a lakossági igények kiszolgálásában, azonban működésük számos strukturális és pénzügyi nehézséggel küzd. A finanszírozási rendszer problémái, az igazgatási struktúra elaprózottsága és a digitalizáció hiányosságai egyaránt akadályozzák a hatékony önkormányzati működést. A kutatás célja annak elemzése, hogy milyen reformokra van szükség a fenntartható gazdálkodás, a közigazgatási hatékonyság és a modern technológiák alkalmazásának előmozdítása érdekében. Kiemelten foglalkozunk a pénzügyi stabilitás erősítésével, az igazgatási szintek optimalizálásával és a digitalizáció szerepével az önkormányzatok működésében, különös tekintettel az elektronikus ügyintézésre és az adatvezérelt döntéshozatalra.

A kutatás kvalitatív módszertant alkalmaz, amely szakirodalmi áttekintésre, jogszabáyelemzésre és az önkormányzati gyakorlatok vizsgálatára épül. A pénzügyi stabilitás vizsgálata során a helyi iparüzési adó (HIPA) és az állami támogatások egyensúlyát, az önkormányzatok hitelfelvételi lehetőségeit és a vagyonkezelés szabályozásának kérdéseit elemeztük. Az igazgatási reformok terén a kisebb önkormányzatok közötti együttműködés előmozdítása, a megyei és régiós modell lehetséges szerepe, valamint az ügyintézési folyamatok egyszerűsítése kapott hangsúlyt. A digitalizációs fejlesztések esetében az elektronikus ügyintézés elterjesztése, az adatvezérelt döntéshozatal előnyei és a központi önkormányzati informatikai rendszerek fejlesztése került előtérbe, különös tekintettel az online elérhető közszolgáltatások hatékonyságának növelésére.

Az eredmények szerint az önkormányzatok pénzügyi mozgástere egyre szűkül, különösen a kisebb települések esetében, amelyek nagymértékben függenek az állami támogatásoktól és a helyi adóbevételektől. A közigazgatási struktúra átalakítása, a források igazságosabb elosztása és a digitális megoldások szélesebb körű alkalmazása elengedhetetlen a hatékony működés érdekében. A kutatás következtetése szerint az önkormányzati rendszer reformja elkerülhetetlen. A pénzügyi stabilitás biztosítása, az igazgatási rendszer racionalizálása és a digitalizáció erősítése alapvető feltétele az önkormányzatok hosszú távú fenntarthatóságának, valamint a közszolgáltatások minőségi javulásának. A megfelelő intézkedések hiányában az önkormányzatok működési nehézségei tovább fokozódhatnak, ami a lakossági szolgáltatások romlását és a helyi közösségek életminőségének csökkenését eredményezheti.

Kulcsszavak: közigazgatás, önkormányzatok, költségvetés,
konszolidáció, digitalizáció, reformok

A KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK (KKV-K) VERSENYKÉPESSÉGÉNEK ELEMZÉSE KONFIGURÁCIÓALAPÚ MEGKÖZELÍTÉSSEL

Dr. MÁRKUS Gábor

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

markus@ktk.pte.hu

Dr. RIDEG András

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

Absztrakt:

A tanulmány célja a kis- és középvállalkozások (kkv-k) globális versenyképességének elemzése, tíz kulcsfontosságú erőforrás- és képesség pillér mentén definiált konfiguráció mentén. A konfigurációk vizsgálata lehetővé teszi a fejlődési pályák azonosítását, valamint ezek hatásának értékelését az általános versenyképességre. A kutatás a Global Competitiveness Project (GCP) adatbázisára épül, 2016-2020 között nyolc országban zajlott, strukturált interjúk segítségével. A kkv-kat négy konfigurációba soroltuk be: Kiegyensúlyozott, Alapképességre építő, Harmonizált és Szűk keresztmetszetű, a pillérpontszámok ferdesége és relatív szórása alapján.

A kutatás fejlődési útvonalakat azonosít: a Kiegyensúlyozott vállalatok Harmonizált vagy Szűk keresztmetszetű konfigurációba fejlődhetnek, míg az Alapképességre építő cégek technológiai fejlesztéssel Szűk keresztmetszetűvé válhatnak, vagy a pillérek kiegyensúlyozásával Harmonizált szintet érhetnek el. Ugyanakkor nem minden konfiguráció cserélhető fel egymással, és az apróbb átalakítások költsége meghaladhatja a versenyképességi előnyöket.

Az eredmények arra utalnak, hogy a kkv-k fejlődési stratégiáinak a konkrét versenypillér-erősítésre kell összpontosítaniuk – különösen a Technológia, Döntéshozatal és Hálózatok területén –, figyelembe véve a vállalat kiinduló konfigurációját.

A kutatás új módszertani megközelítést kínál a kkv-k versenyképességének értékelésére konfigurációalapú kategorizálással és nem-lineáris fejlődési pályák azonosításával. Kiemeli bizonyos versenypillérek növekedésserkentő szerepét, és gyakorlati útmutatást nyújt azon kkv-k számára, amelyek piaci pozíciójuk javítására törekednek.

Kulcsszavak: KKV-k versenyképessége, konfigurációk, üzleti modellek

V. SEKCIÓ

A DÖNTÉSHOZATAL REJTETT MOZGATÓRUGÓI: VISELKEDÉSI PÉNZÜGYEK ÚJ KORSZAKBAN

KILÁTÁSELMÉLET ÉS KOCKÁZATOK: A DÖNTÉSEK MÖGÖTT MEGHÚZÓDÓ TORZÍTÁSOK ÉS HEURISZTIKÁK

PELEI Andrea

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar

andrea.pelei@yahoo.com

Absztrakt:

Gyakorta él az a feltételezés, hogy a pénzügyi döntéshozatal racionális elemzésen és logikus következtetéseken alapul, ám a valóság mást mutat. A vállalkozások – különösen a pénzügyi szektorban tevékenykedők – a profitmaximalizálás érdekében felgyorsítják a döntéshozatali folyamatokat, a jelenben elérhető előnyökre összpontosítva. Eközben azonban a közép- és hosszútávú kockázatokra már nem jut akkora figyelem. Ez a magatartás nagyon hasonlít az irracionális fogyasztói magatartásra, egyúttal rávilágít arra is, hogy a pénzügyi döntések mögötti folyamatok megértéséhez elengedhetetlen a pszichológiai és viselkedéstudományi megközelítés. A viselkedési közgazdaságtan arra a kérdésre keresi a választ, hogy a döntéshozatalt miként befolyásolják a gondolkodási torzítások és heurisztikák, és milyen neurobiológiai alapjai vannak e jelenségeknek. A tanulmány a témával kapcsolatos legfontosabb elméleteket tekinti át. Először a korlátozott racionalitás elméletét mutatja be, mely szerint a döntéshozó alapvetően racionális döntést kíván hozni, ám a környezetéből több csatornán át érkező benyomások, és saját kognitív képességeinek határai megnehezítik vagy akár el is lehetetlenítik az optimális döntés meghozatalát. Ezután számos heurisztikát mutat be, egyszerű szabályokat, amelyek hatékonyabbá teszik a döntéshozatalt, de gyakran torzításhoz vezetnek. A tanulmány ezt követően a kilátáselmélettel foglalkozik, amely szerint a bizonytalan helyzetben lévő egyének a veszteséget és a nyereséget nem abszolút értékben, hanem egyéni körülményeikhez (vagyonukhoz, elvárásaikhoz stb.), vagyis valamilyen referenciaponthoz viszonyítva mérlegelik, és a veszteségeket nagyobbban érzékelik, mint az azonos méretű nyereséget. A tanulmány következő része a pénzügyi döntésekre leginkább jellemző torzításokat tekinti át, mint amilyen például a veszteségkerülés, a narratív tévedés, a túlzott optimizmus, a csordaszellem vagy az utánfutóhatás. Végül a neuropénzügytan főbb eredményeit foglalom össze, kitérve a kockázatkereső–kockázatkerülő magatartás evolúciós okaira, valamint azokra a kutatásokra, melyek szerint a kockázatvállalási hajlandóság bizonyos mértékig előre jelezhető a nyugalmi állapotban mért agyi aktivitás alapján.

Kulcsszavak: döntéshozatal, kockázatok, viselkedéstudomány, pénzügyi döntések, torzítások, heurisztikák, neuropénzügytan

MI REJLIK A PÉNZÜGYI DÖNTÉSEK MÖGÖTT? - PÉNZÜGYI TUDATOSSÁG A SOPRONI KÖZGÁZ HALLGATÓINAK KÖRÉBEN

Dr. HOSCHEK Mónika

Soproni Egyetem Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar

hoschek.monika@uni-sopron.hu

Dr. SZÓKA Károly

Soproni Egyetem Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar

Absztrakt:

A pénzügyi tudatosság napjainkban már egy igen elterjedt kifejezés, majdhogynem egy szlogen. Azonban, aki nem kezeli élete minden időszakában tudatosan az anyagi ügyeit, az nagyot veszíthet úgy anyagi, mint erkölcsi értelemben. Hazánkban sajnos a felmérések alapján a lakosság nagy része még mindig nem úgy áll ehhez a kérdéshez, ahogy az szükséges lenne. Hiába vannak a köznevelésben már kifejezetten a pénzügyi tudást megalapozó, fejlesztő szervezetek és képzések, események, még mindig nagyok a fiatalok hiányosságai ezen a téren. A Soproni Egyetemen 2022. őszén kezdődött meg és immár harmadik éve tart az elsőéves hallgatók körében egy olyan kutatás, ami a pénzügyi kultúra és tudatosság szintjüket igyekszik felmérni. Jelen publikációnkban arra kívánunk választ kapni, hogy milyenek a fizetési szokásaik, a pénzügyi ismeretük és az ismeretek megszerzési módjai. Ehhez először bemutatjuk a releváns szakirodalmat, majd ismertetjük primer kutatásunk eredményeit. Három év alatt összesen 372 a „Soproni Közgázra” járó hallgató töltötte ki a kérdőívünket. Leíró statisztikai eszközök segítségével elemeztük az így nyert adatokat. Az egyes évfolyamok tudása és annak saját maguk általi megítélése is eltéréseket mutat. A munkarend tekintetében azt tapasztaljuk, hogy a nappalis hallgatók alacsonyabbra értékelik ismereteiket és az ezt ellenőrző kérdésekre adott válaszaikban valóban ez tükröződik.

Kulcsszavak: pénzügyi döntések, pénzügyi kultúra és tudatosság, statisztikai elemzés

GRANGER-OKSÁGI VISZONYOK ÉS IMPULZUSVÁLASZOK A GAZDASÁGI HANGULAT ÁRNYÉKÁBAN

Dr. VÁRKONYI Patrik

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

varkonyi.patrik.laszlo@ktk.pte.hu ORCID: 0009-0009-4098-4941

Dr. ERB Edina

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

erb.edina@ktk.pte.hu ORCID: 0009-0005-8109-9229

Dr. SZÜCS Tamás

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

tamas.szucs@ktk.pte.hu ORCID: 0000-0003-1741-5934

Absztrakt:

Tanulmányunk a befektetői hangulat-indexek európai részvényárindexekre gyakorolt hatását vizsgálja, különös tekintettel a bankszektorra vonatkozólag. Elemzésünk célja annak megállapítása, hogy a befektetői hangulatváltozások erőteljesebb hatást gyakorolnak-e a bankszektorra, mint a teljes európai tőzsdeárindexre.

Az összefüggések feltárása érdekében Granger-okság tesztet végeztünk 24 európai szektorra vonatkozó árindex és két befektetői hangulatot jellemző index (ESI és BCG M&A Hangulatindex) adatait felhasználva. A Granger-okság teszt eredményei megerősítették, hogy a hangulati indikátorok szignifikáns hatást gyakorolnak az európai részvényárindexekre, ami indokolja a különböző szektorokra gyakorolt hatás mélyebb vizsgálatát. Ennek megfelelően impulzusválasz-függvény (IRF) elemzést végeztünk annak érdekében, hogy összehasonlítsuk a hangulatindexek változásának hatását a különböző részvényárindexekre vonatkozóan. Eredményeink azt mutatják, hogy a banki részvények sokkal erőteljesebben és gyorsabban reagálnak a hangulati változásokra, ami a szektor sajátos sajátosságaira, - mint a pénzügyi tőkeáttétel, vagy a szabályozási környezet - vezethető vissza.

Kutatásunk rávilágít arra, hogy a hangulat-indexek vizsgálata hasznos előrejelző eszközként szolgálhat, és a befektetők számára fontos szerepet kaphat a portfólió kialakításánál a kockázat kezelésének szempontjából. Eredményeink alátámasztják a szektor-specifikus megközelítések szükségességét a befektetői hangulat és a pénzügyi piacok kapcsolatának vonatkozásában.

Kulcsszavak: hangulat-indexek, Granger-okság, bankszektor, impulzusválasz-függvény

AZ INFORMÁCIÓS ASZIMMETRIA PÉNZÜGYI RAGÁLY KIALAKULÁSÁBAN JÁTSZOTT SZEREPÉNEK KÍSÉRLETI MEGKÖZELÍTÉSBN TÖRTÉNŐ VIZSGÁLATA

Dr. ERDŐS Sándor

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

erdos.sandor@ktk.pte.hu

PAPP Tamás

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar, Gazdálkodástani
Doktori Iskola

Dr. VÖRÖS Zsófia

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

Absztrakt:

A pénzügyi globalizáció kiszélesedésével nem csak az abból származó előnyök, hanem annak negatív hatásai is felerősödtek. Egyik ilyen figyelemre méltó jelenség a pénzügyi piacokon kialakuló folyamatok más piacokra történő gyors áttérjedése, melyet a szakirodalom pénzügyi ragály néven jegyez. A szakirodalom a jelenség okai között említi a likviditási sokkokat, a kockázati attitűd változásait és a diverzifikációval kapcsolatos döntéseket, míg az újabb kísérleti kutatások az információs aszimmetriát is lényeges tényezőként azonosítják. Jelen kutatás célja az információs aszimmetria pénzügyi ragály kialakulásában játszott szerepének vizsgálata egy kereskedési platformon keresztül, amelyben a résztvevők egyidejűleg képesek részvényekkel kereskedni egymás között, egyszerre több piacon. Eredményeink rámutatnak, hogy amennyiben bennfentes információ áll rendelkezésre az eszközök közötti kapcsolat természetét illetően, az információ gyorsan beépül a piaci árakba. Amennyiben azonban a befektetők nem rendelkeznek privát információval könnyen kialakulhat a pénzügyi ragály jelensége, még abban az esetben is, ha az eszközök között nincs fundamentális kapcsolat.

Kulcsszavak: pénzügyi ragály, kísérlet, információs aszimmetria

MENNYIRE ÉRTENEK EGYET A HOZAMOK? – AVAGY EGY CSOPORTKONSZENZUS MÉRÉSÉRE HASZNÁLT MEGKÖZELÍTÉS ALKALMAZÁSA A PÉNZÜGYI KOCKÁZAT MÉRÉSÉRE

FÁRÓ Jenő

Eötvös Loránd Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kar,
Gazdálkodás- és Szervezéstudományi Doktori Iskola

faro.jeno@gtk.elte.hu

Dr. JÓNÁS Tamás

Eötvös Loránd Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kar

Absztrakt:

A tanulmány célja, hogy a csoportos döntéshozatal során a döntéshozók közötti egyetértés, azaz a konszenzus mérésére felhasználható fuzzy entrópia-alapú megközelítés alkalmazhatóságát megvizsgálja a pénzügyi befektetések kockázatosságának értékelésére. A tanulmány abból az alapgondolatból indul ki, hogy a hozamok szóródásának mértéke jól jellemezhető a hozamok eloszlását leíró eloszlásfüggvény fuzziásági mértékével. E mérőszám a kockázatosság mértékét normalizált formában adja meg, azaz a $[0;1]$ intervallumon vehet fel értékeket. A tanulmány egy speciális esetben (normális eloszlású hozam, rögzített várható értékkel) vizsgálja a javasolt kockázatossági mérőszám viselkedését és bemutatja, hogy az milyen kapcsolatban áll a szórással. Az eredmények alapján a javasolt mérőszám zérus szórás esetén a lehető legkisebb, végtelen szórás esetén a lehető legnagyobb értéket adja vissza, illetve rendelkezik a monotonitás tulajdonságával is, azaz nagyobb szórás esetén nagyobb értéket vesz fel.

Kulcsszavak: fuzzy entrópia, fuzziáság mérték, disszenzus mérték, pénzügyi kockázat

EURÓPAI HÁZTARTÁSOK PORTFÓLIÓDÖNTÉSEI MAGAS INFLÁCIÓ IDEJÉN

Dr. TATAY Tibor

Széchenyi István Egyetem Kautz Gyula Gazdaságtudományi Kar,
Gazdasági Elemzések Tanszék, Győr

tatay@sze.hu

Dr. NOVÁK Zsuzsanna

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Gazdaság- és
Társadalomtudományi Kar, Pénzügyek Tanszék

novak.zsuzsanna@gtk.bme.hu

GALAMBOS Bettina

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

Absztrakt:

A háztartások portfóliódöntéseinek főbb mozgatórugóit vizsgáló tanulmányok rendszerint a Markowitz-modellből, azaz a befektetők kockázat-hozam preferenciáiból indulnak ki. Az empirikus vizsgálatok továbbá fontos kiegészítő tényezőként veszik még figyelembe az adott korcsoportba tartozást, az iskolai végzettséget, a hazai befektetési eszközökkel szembeni elfogultságot és a földrajzi elhelyezkedést. Tanulmányunkban a háztartási szektor pénzügyi eszközállományának alakulását vizsgáljuk a 2020 I. negyedéve és 2024 III. negyedéve közötti időszakban az EU 27 tagállamában. Az egyes tagállamokat mind a befektetőket jellemző demográfiai adatok (a népesség kor, képzettség, lakhely szerinti megoszlása, jövedelem-egyenlőtlenség) szerint, mind pedig a főbb makrogazdasági mutatók alapján képezett főkomponensek segítségével klaszterekbe rendezzük. A vizsgálat célja, hogy rámutassunk, hogy a klaszterképző tényezők hogyan befolyásolták az egyes országok háztartásainak portfólióösszetételét a magas inflációval jellemezhető időszakban és mely országokban történt lényegesebb változás a pénzügyi eszközök GDP-arányos súlyát illetően. Az eredmények feltárják, hogy három-négy viszonylag stabil klaszter figyelhető meg mind az egyes országok háztartásokra jellemző társadalmi-demográfiai és makrogazdasági változói, mind pedig a háztartások pénzügyi eszközök közötti választása viszonylatában. A pénzügyi eszközök változása kisebb mértékű eltéréseket okozott, mint amilyen mértékű szóródás figyelhető meg eredendően az egyes gazdaságok befektetői preferenciái között. Az inflációra és az államadósságra súlyozó főkomponens mindenekelőtt a rövid lejáratú és a hitelviszonyt megtestesítő eszközöket, valamint a tőzsdén forgalmazott részvények választását magyarázta.

Kulcsszavak: portfóliódöntés, infláció, klaszterelemzés, EU27

VI. SEKCIÓ

GLOBALIS FELFORGATÓ ERŐK

ÁLLAMHÁZTARTÁSI FOLYAMATOK

Dr. BELYÓ Pál

Edutus Egyetem

belyo.pal@edutus.hu

Absztrakt:

Az államháztartás folyamatainak áttekintése a gazdaság általános helyzetének megítéléséhez nélkülözhetetlen.

Az államháztartás – önkormányzatok nélküli – pénzforgalmi szemléletű konszolidált hiánya 2024 végén 4.096 milliárd forint, az éves hiánycél 162,9%-a volt. A központi alrendszernek 38.380 milliárd forint bevétele keletkezett, ami a törvényi előirányzat 99,5%-át tette ki, és 42.134 milliárd forint kiadása, azaz az éves előirányzat 103,4%-a. A központi költségvetés hiánya december végén 4.004 milliárd forint, éves deficit 148,3%-a.

A bevételek és kiadások számbavétele egyúttal utal arra is, hogy milyen a költségvetési gazdálkodás. A gazdálkodó szervezetek évkezdettől 3.479 milliárd forint adót fizettek, 4,3%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. Befizetéseik legnagyobb tételét a társasági adó képezte. Fogyasztáshoz kapcsolt adókból a múlt évben 9.934 milliárd forintot fizettek be a kötelezettek, 9,7%-kal többet, mint egy évvel korábban. Általános forgalmi adóból az előző évben realizáltnál 5,6%-kal nagyobb bevétel keletkezett, mint egy évvel azelőtt, döntően a jövedéki termékek adójának kormányzati szándék szerinti emelése, illetőleg az üzemanyagárak és a forgalom növekedése következtében.

2024-ben romlott az államháztartás nettó finanszírozási képessége, és nőtt az államadósság. Az államháztartás hiánya az utóbbi négy negyedévben a GDP 4,8%-a volt. A bruttó államadósság 59.875 milliárd forintot tett ki az egy évvel korábbi 55.142 milliárd forinttal szemben, így a GDP 73,6%-át tette ki.

Az előadás utal a fiskális politika alakításának nehézségeire, a várható folyamatokra, így az adózással és inflációval összefüggő gondokra is.

Kulcsszavak: pénzügy, államháztartás

A HAZAI KKV SZEKTOR REZILIENCIÁJA A COVID-19-ES KRÍZIS UTÁN

Dr. KUTI Mónika

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

kutim@ktk.pte.hu

GALAMBOSNÉ Dr. TISZBERGER Mónika

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

Absztrakt:

A kutatás célja, hogy 2019 és 2023 között 429 vállalkozásból álló reprezentatív mintán vizsgálja a magyar kkv-szektor objektív és szubjektív rezilienciája közötti szakadékot. ESG-felmérésünk szubjektív rezilienciára vonatkozó kérdéseket tartalmazott, amelyeket objektív mérőszámokkal állítottunk szembe. Kutatási kérdésünk feltételezi, hogy az észlelt, szubjektív reziliencia és a pénzügyi teljesítmény összefügg. A kutatási eredmények azt mutatják, hogy a rövidebb helyreállítási idővel rendelkező, reziliensebb kkv-k meg tudták védeni a munkaerő állományt a piaci részesedés gyorsabb újjáépítésével és az ellátási lánc kiigazításával. Az üzleti rezilienciáról alkotott szubjektív felfogásuk közelebb áll a pénzügyi adatok alapján mért objektív rezilienciához esetükben. A kevésbé reziliens, hosszabb helyreállítási idővel rendelkező kkv-k rákényszerültek az ellátási lánc és a munkaerőköltség együttes kiigazítására. A válságra való felkészülés, a válságforgatókönyv készítés és a kiberbiztonsági menedzsment stratégiai megközelítésként közepes jelentőséggel bír a kkv-k számára.

Kulcsszavak: fenntarthatóság, reziliencia, KKV szektor

A DIGITÁLIS ÁTALAKULÁS HATÁSA AZ ÜZLETI MODELLEK EVOLÚCIÓJÁRA ÉS A MUNKAVÁLLALÓI KÉSZSÉGEKRE

ARANY László

Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar

arany.laszlo@med.unideb.hu

Dr. POPOVICS Péter András

Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar

Absztrakt:

A digitális átalakulás mélyreható változásokat idézett elő az üzleti modellek fejlődésében és a munkavállalókkal szemben elvárt készségek tekintetében. Jelen kutatás célja annak vizsgálata, hogy a digitális technológia dinamikus térnyerése miként befolyásolja az üzleti modellek evolúcióját, valamint milyen új készségek válnak szükségessé a munkavállalók számára. A kutatás módszertana két fő pilléren alapul: szisztematikus szakirodalom áttekintés révén a téma elméleti hátterének feltárása, valamint kérdőíves primer kutatás segítségével empirikus adatokat gyűjtése, a vállalati környezetben történő változások azonosítása érdekében. A kutatás keretében összehasonlító elemzés készült az Európai Unió tagországainak vonatkozó mutatóival annak érdekében, hogy a digitális transzformáció hatásait komplex, nemzetközi kontextusban értelmezzük. A kutatási eredmények arra engednek következtetni, hogy a digitális transzformáció megváltoztatja és átalakítja az üzleti modellek működését, különösen az értékteremtés, az ügyfélkapcsolatok és a költség-bevételi struktúrák terén. A munkavállalói készségek tekintetében kiemelkedő jelentőségű a technológiai kompetencia fejlettségi szintje, az adatelemzési képesség és a digitális eszközök hatékony alkalmazásának elsajátítása, mivel ezek elengedhetetlenek a gyorsan változó munkakörnyezethez való alkalmazkodáshoz, az automatizált rendszerekkel való együttműködéshez és a digitális térben történő hatékony érvényesüléshez. Ezzel párhuzamosan a soft skillek, mint a problémamegoldás és az alkalmazkodóképesség, drasztikusan felértékelődtek. A kutatás következtetései szerint a munkavállalók számára a technológiai kompetenciák fejlesztése és a digitális készségek elsajátítása kulcsfontosságúvá válik. Ennek fényében az oktatási intézmények szerepe is előtérbe kerül, hiszen a munkaerőpiaci elvárásokhoz igazodó képzési programok biztosítása elengedhetetlen a versenyképes munkavállalói készségek kialakításához és folyamatos fejlesztéséhez. A kutatás eredményei hozzájárulhatnak a digitális transzformáció munkaerőpiaci hatásainak mélyebb megértéséhez és iránymutatásként szolgálhatnak a vállalatok és oktatási intézmények számára a releváns készségek azonosításához és fejlesztéséhez.

Kulcsszavak: digitális transzformáció, üzleti modell, munkavállalói készségek

POLITIKAI BIZONYTALANSÁGOK A ZÖLD HIDROGÉNGAZDASÁG FEJLŐDÉSÉBEN

SÁRICS Sarolta

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar, Gazdálkodástani
Doktori Iskola

sarics.sarolta@tkk.pte.hu

Absztrakt:

A zöld hidrogéngazdaság, mint a jövő fenntartható energiapiacának egyik kulcsfontosságú eleme, egyre nagyobb figyelmet kap a globális energiapolitikai diskurzusban. Az energiapolitikai bizonytalanságok és a megújuló energiaforrásokhoz kapcsolódó gazdasági kérdések, valamint szabályozási rendszerek alapos elemzést igényelnek, mivel meghatározó szerepet töltenek be a klímasemlegességi célok elérésében. Ennek oka, hogy a bizonytalanságok piaci akadályokat teremtve csökkenthetik a fenntartható energiafogyasztást és akadályozhatják a megújuló energiára fordított K+F kiadásokat egyaránt. Az átlátható és ágazatspecifikus éghajlat-politika döntő fontosságúnak bizonyul az aggályok csökkentése és a megújuló energiába történő hosszú távú beruházások ösztönzése szempontjából.

A tanulmány célja, hogy áttekintse a zöld hidrogénenergia relevanciáját a fenntartható fejlődés előmozdításában, valamint megvizsgálja az alkalmazásához kapcsolódó jelenlegi irányelveket, szabályozási rendszereket és ezek alapján azonosítsa azokat a politikai bizonytalanságokat, melyek meghatározhatják a technológia elterjedését, fejlődését. A tanulmány során a zöld hidrogénben rejlő lehetőségek megértéséhez és a politikai döntések értékeléséhez integrált értékelési modellek kerülnek összehasonlításra, az optimális értékelési modell és a legmeghatározóbb politikai bizonytalanságok és gazdasági kockázatok azonosítása érdekében.

A kapott eredmények tükrébe jelen tanulmány hozzájárul a zöld hidrogéngazdaság fejlődésének átláthatóbb megértéséhez, és ajánlásokat kínál a politikai döntéshozók számára a megújuló energiaforrások, különösen a hidrogén alapú rendszerek előmozdítása érdekében.

Kulcsszavak: zöld hidrogén, fenntartható energia, politikai bizonytalanság, gazdasági kockázat

A MAGYAR ÁLLAMHÁZTARTÁS INTÉZMÉNYEI GAZDÁLKODÁSI RENDSZERÉNEK AKTUÁLIS ÁTALAKULÁSAI ÉS JÖVŐBELI KILÁTÁSAI A NEMZETKÖZI TRENDOK TÜKRÉBEN

CSALA Elvira

Nemzeti Közszerológati Egyetem Közigazgatás-tudományi Doktori Iskola

csala.elvira@gmail.com

Dr. CSEH Balázs

Nemzeti Közszerológati Egyetem

Absztrakt:

A globális hatások, infláció, háborús helyzettel járó problémák (szankciós politika, humanitárius válság, szociális kiadások növekedése) az államháztartási gazdálkodás szempontjából is jelentős hatással bírnak. A tanulmány ezen kulcsfontosságú területeken érvényesülő hatásokkal foglalkozik. A kutatás helyzetelemzésre épül, komparatív módszerrel összehasonlítja az elmúlt 3 évben végbement átalakulást és rámutat a jövőbeli lehetőségekre, kitörési pontokra.

Kulcsszavak: válság, globális, trend, államháztartás

STRUCTURAL CHALLENGES AND GVC POSITIONS IN FDI DEPENDENT ECONOMIES: INSIGHTS FROM THE V4 REGIONS

Dr. GÁL Zoltán

University of Pécs Faculty of Business and Economics

galz@ktk.pte.hu

HSIN, Bennour Mohamed

University of Pécs Faculty of Business and Economics

Abstract:

This study explores the complex role of Foreign Direct Investment (FDI) in regional development across the Visegrad countries (V4) and Austria as a non DME (Dependent Market Economies) benchmark, with a focus on productivity, specialization, Global Value Chain (GVC) positioning, and knowledge complexity. While FDI has been a catalyst for economic integration, productivity gains, and sectoral specialization, it has also reinforced structural dependencies that hinder regional upgrading.

Our study provides novel insights into how regional roles (supplier, assembler, outsider and controller) influence FDI's effects on productivity and specialization. While FDI boosts productivity in supplier and assembler regions, it negatively affects regional GVC positioning (upstreamness) and knowledge diversity. However, its influence on GVC positioning is predominantly negative, with only marginal benefits for outsider regions. Furthermore, FDI is negatively associated with knowledge diversity, indicating that it encourages sectoral concentration rather than fostering broad-based technological upgrading. The study also finds that knowledge complexity remains largely unaffected by FDI, suggesting that technological advancement requires complementary policies beyond foreign capital inflows.

These results contribute to ongoing debates on FDI-led growth models by demonstrating that while FDI stimulates regional economic activity, it can also lock regions into lower-value-added roles within GVCs. This research underscores the need for targeted policies to enhance local absorptive capacities, encourage technological upgrading, and reduce excessive reliance on foreign investment. By integrating regional-level FDI patterns with regional specialization dynamics, our study offers critical insights for policymakers striving to balance FDI attraction with sustainable economic development in the V4.

Keywords: Foreign Direct Investment (FDI), Global Value Chains (GVCs), Regional Development, Productivity, Specialization, Knowledge Complexity, Economic Upgrading, Visegrad Countries (V4), Structural Dependency